

Elina Heikkinen

**UUDISTUNUT PERINTÖ- JA LAHJAVEROLAKI - VAIKUTUKSET
EDUNSAAJAN VEROTUKSEEN JA VALTION VEROTULOIHIN**

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Kevät 2008

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

OPINNÄYTETYÖ TIIVISTELMÄ

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma
Tekijä(t) Elina Heikkinen	
Työn nimi Uudistunut perintö- ja lahjaverolaki - vaikutukset edunsaajan verotukseen ja valtion verotuloihin	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Taloushallinto	Ohjaaja(t) Matti Haataja Toimeksiantaja
Aika Kevät 2008	Sivumäärä ja liitteet 58 + 5
<p>Tämän työn tavoitteena on selvittää kuinka 1. tammikuuta 2008 voimaan tullut perintö- ja lahjaverolain muutos vaikuttaa edunsaajaan kohdistuvaan verotukseen ja valtion verotuloihin.</p> <p>Pääpiirteissään verotusta kevennettiin. Lakimuutos vaikutti verotettavan perintöosuuden alarajaan ja asteikon rakennetta muutettiin muiden perintöosuuksien osalta. Puoliso- ja alaikäisyysvähennyksiin tuli korotuksia, lakiin säädettiin erillinen lahjaverosteikko ja pienimmän verotettavan lahjan määrä korotettiin. Kolmas veroluokka poistettiin ja lisäksi laajennettiin ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvien henkilöiden piiriä.</p> <p>Vaikutukset vuonna 2008 arvioidaan noin 165 miljoonan euron suuruisiksi, mutta vaikutukset saattavat olla jonkin verran suuremmat johtuen perittävien määrien kasvusta. Vuonna 2008 perintö- ja lahjaveron kokonaiskertymäksi arvioidaan 500 miljoonaa euroa.</p> <p>Työssä on käsitelty myös perintöön liittyviä asioita, kuten lakimääräistä perimysjärjestystä, ennakkoperintöä, pesänselvitystä, perunkirjoitusta, perunkirjoituksen sisältöä, omaisuudelle pantavaa arvoa, toimia ennen jakoa ja itse perinnönjakoa. Myös hallituksen lupaamaa sukupolvenvaihdoshuojennusta oli tarkoitus käsitellä tarkemmin, mutta luvattua hallituksen esitystä ei ole opinnäytetyön valmistuessa vielä julkaistu.</p> <p>Opinnäytetyö pyrittiin laatimaan siten, että aihealueeseen perehtymätönkin saa yleiskäsityksen työssä käsitellyistä asioista ja ymmärtää lakiuudistuksen vaikutukset omassa elämässään. Lukija voi opinnäytetyön avulla tehdä myös pienimuotoista perintö- ja lahjaverosuunnittelua, sillä työssä on käytetty apuna esimerkkejä liittyen teoriaosuuksiin.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Perintö, lahja, verotus.
Säilytyspaikka	☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun Kaktus-tietokanta ☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business	Degree Programme Business Administration
Author(s) Elina Heikkinen	
Title New Inheritance and Gift Tax Law – Effects on Beneficiary’s Taxation and State Tax Revenues	
Optional Professional Studies Financial administration	Instructor(s) Matti Haataja
	Commissioned by
Date Spring 2008	Total Number of Pages and Appendices 58 + 5
<p>The objective of this thesis was to discover the effects of the change in inheritance and gift tax law on beneficiary’s direct taxation and state tax revenues. The new law came into effect on 1 January 2008.</p> <p>Taxation was mainly lightened. The change in law affected the dutiable inherited portion lower limit and the construction of scale was also changed for other inherited portions. Spouse and underage reductions were raised, separate gift law scale was adjusted in the law and the least dutiable gift amount was raised. The third tax class was deleted and furthermore, the circle of persons belonging to the first tax class was expanded.</p> <p>The effects in 2008 are estimated to approximately 165 million euros, but they can be somewhat bigger due to an increase in the collected amount. The overall scan of inheritance and gift law is estimated to 500 million euros in 2008.</p> <p>The thesis also studies issues associated with inheritance, such as legal patrimonial disposition, preinheritance, administration, estate inventory, the content of estate inventory, value of property, activities before and during inheritance division. Also, the turnover relief of a generation, which government pledged, was meant to be studied but the government bill was not published yet during the thesis process.</p> <p>The thesis was written so that a person who has not explored the subject matter gains an overview about the issues covered and understands the impact of the new law in his/her own life. With the thesis, the reader can do inheritance and gift tax planning because the theory is clarified with examples.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	Inheritance, gift, taxation
Deposited at	☒ Kaktus Database at Kajaani University of Applied Sciences ☒ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PERINTÖ	2
2.1 Lakimääräinen perimysjärjestys	2
2.2 Ennakkoperintö	3
2.3 Pesänselvitys	7
2.4 Perunkirjoitus	10
2.5 Perunkirjoituksen sisältö	12
2.6 Omaisuudelle perukirjassa pantava arvo	13
2.7 Toimet ennen jakoa	13
2.8 Perinnönjako	15
3 LAHJA	21
3.1 Lahja siviilioikeudessa	23
3.2 Lahja vero-oikeudessa	24
4 VEROTUS	26
4.1 Perintöverotuksen historiallinen kehitys	26
4.2 Perintöverotus	29
4.3 Lahjaverotus	39
4.4 Verosuunnittelu	42
4.5 Sukupolvenvaihdos	49
4.6 Vaikutukset perintöveron tuottoon	51
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	55
LÄHTEET	58
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Syksyllä 2007 Suomen hallitus antoi lakiesityksen Eduskunnalle perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta. Lakiuudistus tuli voimaan tammikuussa 2008. Jo pitkään on odotettu muutoksia perintö- ja lahjaverolakiin. Ensimmäinen Suomessa säädetty yleinen perintö- ja lahjaverolaki on vuodelta 1919. Uusi laki säädettiin jo vuonna 1921. Nykyinen laki on vuodelta 1940, johon tuli lain säätämisen jälkeen useita muutoksia. Olennaiset muutokset ja lisäykset tehtiin vuonna 1979. Esimerkiksi lakiuudistusta edeltänyt veroasteikko ja puoliso- ja alaikäissyysvähennys on ollut voimassa vuodesta 1996 alkaen. Tuolloin lakiin tehtiin vain pieniä muutoksia, joten oli aika muuttaa perintö- ja lahjaverolakia, sillä etenkin suurten ikäluokkien vanhetessa tulee ajankohtaiseksi toteuttaa perintö- ja lahjaverosuunnittelua huomioiden jälkipolvia.

Kansallisvarallisuutemme on noussut viime vuosina ja myös yksityistalouksien taloudellinen asema on kohentunut. Erityisesti tämä koskee juuri keski-ikään ehtineitä henkilöitä, mutta toisaalta nuoret perheet ovat taloudellisesti tiukoilla esimerkiksi suurten asuntolainojen vuoksi. On luonnollista, että vanhemmat tällaisissa tilanteissa haluavat helpottaa lastensa asemaa, varsinkin jos vanhemmilla on siihen taloudellisia mahdollisuuksia.

Perintö- ja lahjaverosuunnittelu on tehtävä tarkoin ja usein on tunnettava hyvin verolait, oikeuskäytännöt ja paikallinen verotuskäytäntö, sillä verosuunnittelun ja veronkierron raja on hiuksenhieno. Verotus on oikeudenala, jossa oikeuskäytännöllä, erityisesti korkeimman hallinto-oikeuden päätöksillä on suuri merkitys.

Tämä opinnäytetyö on koottu avuksi uudistuneesta perintö- ja lahjaverolaista kiinnostuneille henkilöille. Työ toimii apuna perintö- ja lahjasuunnittelua aikoville, jotka tarvitsevat ajantasaista tietoa yksissä kansissa. Opinnäytetyö on pyritty laatimaan selkeästi ja ymmärrettävällä kielellä.

2 PERINTÖ

Tässä luvussa käsitellään lakimääräistä perimysjärjestystä, ennakkoperintöä, pesänselvitystä, perunkirjoitusta, perunkirjoituksen sisältöä, omaisuudelle perunkirjassa pantavaa arvoa, toimia ennen jakoa ja perinnönjakoa.

2.1 Lakimääräinen perimysjärjestys

Laillinen perimysjärjestys on järjestetty parenteelleittain, joka tarkoittaa sitä, että sukulaiset on jaettu sukulaisuuden etäisyyden mukaan parenteelleiksi kutsuttuihin ryhmiin. Parenteelit ovat toisensa poissulkevia siten, että jos on elossa yksikin ensimmäiseen parenteeliin kuuluva perillinen, hän saa koko perinnön ja sulkee muut parenteelit pois. Vastaavasti, jos ensimmäiseen parenteeliin kuuluvia ei ole, toiseen parenteeliin kuuluva saa kaiken ja se sulkee taas muut parenteelit pois. Perintökaaren mukaan perintöoikeus on rajoitettu kolmanteen parenteeliin. Sitä kaukaisemmat sukulaiset eivät enää peri. (Norri 2005, 63.)

Ensimmäisen parenteelin muodostavat rintaperilliset: lapset, lapsenlapset ja niin edelleen. Ensimmäisessä parenteelissa on sijaisperimisoikeus, joka tarkoittaa sitä, että kuolleen lapsen jälkeläiset tulevat hänen sijaansa ja jokainen haara saa perinnöstä yhtä suuren osan. Ensimmäisen parenteelin perillisillä on lakiosa. Lesken perintöoikeus astuu voimaan, jos vainajalta ei jää rintaperillisiä tai jos lapset ovat kuolleet ennen häntä rintaperillisittä. Lesken perintöoikeus ei syrjäytä lopullisesti vainajan sukulaisia, vaan leskenkin kuoltua puolisoiden pesä menee jakoon kummankin puolison perintöön oikeutettujen sukulaisten kesken. (Norri 2005, 66.)

Jollei rintaperillisiä tai leskeä ole, perintö menee toiseen parenteeliin, jonka muodostavat perittävä isä ja äiti ja näiden rintaperilliset. Toisessakin parenteelissa sijaisperimisoikeus on rajaton. Puolisukulaiset eli sisar- ja velipuolet ja näiden jälkeläiset perivät sen, mitä heidän vanhemmilleen on kuulunut. Toisessa parenteelissa ei ole lakiosaa. Lapsia, näiden lapsia ja lapsenlapsenlapsia kutsutaan rintaperillisiksi, vanhempia ja isovanhempia selkäperillisiksi. Sisaruksia, setiä, enoja ja tätejä kutsutaan sivuperillisiksi. (Norri 2005, 74.)

Esimerkki 3.

Perittävältä P jää omaisuutta 300 000 euroa ja kaksi lasta, A ja B. P oli antanut kaksi vuotta sitten B:lle 50 000 euroa ja selittänyt, ettei lahjaa ole pidettävä ennakkoperintönä.

Molemmat lapset saavat kukin 150 000 euroa, mutta B maksaa veroa yhteensä 200 000 eurosta, koska mukaan lasketaan hänen saamansa ennakkoperintö 50 000 euroa.

A maksaa perintöveroa 150 000 eurosta seuraavasti:

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (150 000 - 60 000)	14 400	vero ylimenevältä osalta

Yhteensä A maksaa perintöveroa 19 100 euroa.

B maksaa perintöveroa 200 000 eurosta seuraavasti:

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (200 000 - 60 000)	22 400	vero ylimenevältä osalta

Lahja on annettu kaksi vuotta sitten, jolloin 50 000 euron lahjasta on pitänyt maksaa lahjaveroa 5 735 euroa. Tämä vähennetään tämän hetkisestä perintöverosta. Yhteensä perintöveroa tulee maksettavaksi siis 21 365 euroa.

Esimerkki 4.

P kuolee, jäämistö on 200 000, lapsia A, B ja C. C oli saanut ennakkoperinnön 70 000 euroa.

Jäämistöön lasketaan mukaan myös C:n saama ennakkoperintö: $200\,000 + 70\,000 = 270\,000$. Kaikille lapsille kuuluu perinnöstä $1/3$ eli 90 000 euroa.

A ja B saavat 90 000, josta perintövero on:

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (90 000 - 60 000)	4 800	vero ylimenevältä osalta

Yhteensä A ja B maksavat perintöveroa 9 500 euroa.

C saa nyt 20 000 euroa, mutta tähän lisätään ennakkoperintö 70 000 ja vero määrätään 90 000 eurosta, mutta siitä vähennetään aikanaan 70 000 eurosta maksettu lahjavero. Tässä tilanteessa ennakkoperinnöstä maksettu lahjavero on tapahtunut ennen uudistunutta perintö- ja lahjaverolakia, joten tuolloin 70 000 euron lahjasta jouduttiin maksamaan veroa: vero 50 000 eurosta 5 735 ja sen ylimenevästä osasta 16 % eli

3 200 euroa (16 % x 20 000). Saannosta määrättiin lahjaveroa yhteensä 8 935. Perintöveroa C maksaa yhteensä 90 000 eurosta 9 500, josta vähennetään ennakkoperinnöstä maksettu vero 8 935, jäljelle jää maksettavaa 565 euroa.

Yleensä perintö siirtyy edelliseltä sukupolvelta seuraavalle, mutta siirtymistavoissa on eroja. Periytymistä on luonnehdittu vaiheittaiseksi tapahtumasarjaksi, johon kuuluvat muun muassa ennakkoperintö, henkivakuutus, testamentti ja perinnönjako. Erilaiset olosuhteet edellyttävät ja johtavat käyttämään erilaisia järjestelyjä. Perittävän tahdon tulkinta on tarpeen kahdessa tilanteessa:

1. Kun perittävä on määrännyt omaisuudestaan testamentilla tai henkivakuutuksestaan edunsaajamääräyksellä
2. Kun perittävä on antanut eläessään omaisuutta perillisilleen.

Ensiksi mainitussa tilanteessa tulkinta on tarpeen, jos testamentti tai edunsaajamääräys ei ole yksiselitteinen. Jälkimmäisessä tilanteessa tulkinta konkretisoituu kysymykseen, onko annettu omaisuus luettava saajan perinnön osaksi. Kummassakin on kysymys määrittämisestä, miten sukupolvelta toiselle siirtyvä omaisuus saajataholla jakaantuu. Ennakkoperinnöstä säädetään perintökaaren 6 luvussa. Sen mukaan yhtenä perittävän tarkoituksen ratkaisukriteerinä on se, mitä olosuhteisiin katsoen on otaksuttava tarkoitettuna. Perintökaaren 11 luvussa, joka koskee testamentin tulkintaa, ratkaisukriteerinä on se, mitä testamentin määräyksestä tarkoitukseen ja muihin olosuhteisiin nähden johtuu. Laissa tulkitaan, että ennakkoperinnön taustalla on olettamus siitä, että normaalitapauksissa perittävä ei halua suosia ketään rintaperillistään muiden kustannuksella. Jos joku on saanut huomioon otettavia lahjoja ennakkoperintönä niin paljon, että kanssaperillinen ei voi saada pesässä olevasta omaisuudesta lakiosaansa, saaja voi joutua lakiosan täydennyksenä suorittamaan jotakin kanssaperillisilleen. (Norri 2005, 237 - 238, 248.)

Esimerkki 5.

Miten vältämme perintöveron maksamisen kahteen kertaan?

Aviopuolisoni on kuollut ja tuttavamme on laatimassa perukirjaa. Minulla ja puolisolani on ollut keskinäinen omistusoikeustestamentti, jonka määräyksen mukaan minä perin koko puolisoni omaisuuden. Lapsemme voivat luonnollisesti vaatia lakiosaansa.

Käsitykseni mukaan joutuisin maksamaan perintöveroa puolisoni kuoleman jälkeen. Eikö tästä aiheudu kaksinkertainen perintöverotus sen omaisuuden osalta, jonka minä nyt perisin ja jonka lapseni aikanaan perisivät minun jälkeeni? Onko mitään tehtävissä? Olen itsekin melko iäkäs, enkä haluaisi ryhtyä maksamaan veroa turhaan. Lapseni olisivat valmiita ryhtymään toimenpiteisiin, jotka pienentävät kokonaisverorasitusta.

Leski voi tässä tapauksessa vedota omistusoikeuden sijasta vain käyttöoikeuteen ja hallintaoikeuteen. Leski ei maksa veroja. Lapset saavat omaisuuden, perintöosasta vähennetään asumisoikeuden arvo.

2.3 Pesänselvitys

Kun ihminen kuolee, tulee hänen jälkeensä toimittaa pesänselvitys. Pesänselvitykseen liittyy kahdenlaisia toimenpiteitä. Ensinnäkin pesä on valmistettava jakokuntoon, jotta perinnönjako voidaan toimittaa. Tämän jälkeen seuraavat ne viralliset toimenpiteet, jotka on suoritettava, niistä tärkein on perunkirjoitus. Perunkirjoitus on tehtävä aina ja perunkirjoitusta seuraa jako. Pesänosakasten määräämisvallassa on, tahtovatko he lykätä jaon tuonemmaksi vai jakaa pesän heti. (Norri 2005, 255 - 256.)

Pesänselvitykseen liittyvät tehtävät eivät ole kaikissa pesissä samat. Tehtävät riippuvat siitä, mitä pesään kuuluu eli millaista omaisuutta ja minkälaisia velvoitteita pesällä on. Toisaalta merkitystä on myös sillä, keitä on pesänosakkaina: onko leskeä, onko monta perillistä vai meneekö koko pesä yhdelle perilliselle. Kaikkiin seuraaviin toimenpiteisiin ei siis aina tarvitse ryhtyä. (Norri 2005, 256.)

Pesän haltuunotto. Jonkun on vainajan kuoltua otettava vainajan pesä haltuunsa. Asia on laissa järjestetty velvollisuuden pohjalle, sillä pesä ei saa jäädä ajalehtimaan, vaan jonkun on tartuttava asioihin. Laki määrää pesän haltuunottovelvollisuuden seuraaville henkilöille seuraavassa järjestyksessä: Leski, yleistestamentin saaja (jos leskeä ei ole tai jos hän on kykenevätön huolehtimaan asioista), perittävän luona asunut lapsi, muu pesän osakas (esimerkiksi poissa kotoa asunut lapsi), ”se, jolle se olosuhteisiin nähden kuuluu” (pääasiassa naapuri), poliisi. Pesän haltuunottovelvollisuuden ainoa tarkoitus on perittävän omaisuuden hoidon turvaaminen eli omaisuuden säilyttäminen ja turvaaminen ennen varsinaisen pesänselvityksen aloittamista. Pesän haltuunottajan on huolehdittava juoksevista asioista, kuten laskuista, lisäksi on kannettava pesälle tulevat tulot. (Norri 2005, 257 - 258.)

Hautajaisten järjestäminen. Hautajaiset järjestetään vainajan uskontokunnan, vainajan esittämien toivomusten ja tavan mukaisesti. Hautajaiskulutositteita tarvitaan perunkirjoituksessa. Perintöverotuksessa hyväksytään vähennyksiksi kulut hautapaikasta, haudankaivuusta, arkusta, sen kuljettamisesta, muistotilaisuudesta, lehti-ilmoituksista, kyyti siunaustilaisuudesta hautausmaalle ja hautamuistomerkin hankintakulut. (Norri 2005, 256.)

Perunkirjoitus. Perunkirjoitukselle on kaksi merkitystä. Toinen tarkoitus on laatia luettelo pesän varoista ja veloista perinnönjakoa silmällä pitäen. Perunkirjoitus on ennen kaikkea kuitenkin perintöveroilmoitus: perintövero määrätään perukirjan pohjalta. Perunkirjoitusta koskevia pykäläiä löytyy kahdesta eri laista, perintökaaren 20 luvusta ja perintö- ja lahjaverolaista. Perunkirjoitus on toimitettava jokaisen vainajan jälkeen, vainajan iästä tai varallisuudesta riippumatta, joten perukirja on siis laadittava aivan tyhjästäkin pesästä. (Norri 2005, 268.)

Kuolinpesän veroilmoitus. Vainajan kuolinvuodelta verotetaan kuolinpesää vainajan ja pesän tulojen yhteenlasketun määrän perusteella. Pesää hoitavan on tehtävä veroilmoitus, jossa ilmoitetaan vainajan tulot hänen elinajaltaan ja kuolinpesän tulot loppuvuoden ajalta, jos sellaisia tuloja on (esimerkiksi vuokratuloja). Kuolinpesän omaisuus ilmoitetaan normaaliin tapaan vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaisesti. (Norri 2005, 256 - 257.)

Pesän maksuista huolehtiminen. Pesän varoista on maksettava hautauskustannukset, perunkirjoituskustannukset sekä pesän hoidosta, hallinnosta ja selvityksestä johtuvat kulut, myös vainajan veloista on huolehdittava. (Norri 2005, 257.)

Jos vainajalta on jäänyt testamentti, on huolehdittava sen voimaansaattamisesta, lisäksi saattaa tulla kysymykseen lakiosan vaatiminen ja selvittäminen. (Norri 2005, 256 - 258, 268.)

Laki säätää pesänselvitykseen yhteishallintoperiaatteen, joka tarkoittaa sitä, että pesän osakasten kuten lesken, perillisten ja yleistestamentinsaajan tulee pesän selvittämistä varten yhteisesti hallita pesän omaisuutta, joten tehtävistä päätöksistä ja toimenpiteistä tulee olla yksimielisiä. Toimenpide, jonka laiminlyönti aiheuttaa pesälle vahinkoa ja joka näin ollen ei siedä viivytystä, voidaan kuitenkin suorittaa, vaikkei kaikkien osakkaiden suostumusta saada hankituksi. Käytännössä joku pesän osakas, yleensä leski, hoitaa asiat ja yksimielisyyden katsotaan vallitsevan, ellei joku osakkaista nimenomaisesti ilmoita järjestelyä vastustavansa. Pesän hallintoon osallistuvia osakkaita ovat perilliset, yleisjälkisäädöksen saajat ja leski, mutta jos avio-oikeus on avioehtosopimuksella poissuljettu, leski ei ole osakas. Kun pesänselvitys on

edennyt niin pitkälle, että ositus on toimitettu, lesken pesäosakkuus lakkaa, koska leskelle on erotettu hänen osansa. (Norri 2005, 259 - 260.)

Perintökaaren 24 lukuun sisältyy seitsemän pykälää siltä varalta, että kuolinpesän osakkaat jättävät pesän pitemmäksi ajaksi jakamatta ja tekevät sopimuksen pesän yhteishallinnon hoitamisesta. Pesä jätetään usein toistaiseksi jakamatta, mutta asiaa koskevat sopimukset ovat varsin harvinaisia. Syytä sopimiseen kuitenkin on, sillä kun asia on kirjoitettu paperille, on selvät säännöt, joiden mukaan toimitaan. Jakamattomaksi jätettyä kuolinpesää verotetaan erillisenä verovelvollisena ja kuolinpesän puolesta on vuosittain tehtävä veroilmoitus tavalliseen tapaan. Liiketoimintaa harjoittavaa kuolinpesää verotetaan erillisenä verovelvollisena enintään vainajan kuolinvuotta seuraavalta viideltä vuodelta. Senkään jälkeen ei ole mitään velvollisuutta jakaa pesää. Veroilmoitukset tehdään samalla tavalla ja verotuskin toimitetaan samaan tapaan, mutta lopputuloksena saatu veronalainen tulo, jaetaan kuolinpesän osakkaille lisäämällä se heidän muihin tuloihinsa. (Norri 2005, 261 - 262.)

Koska laki edellyttää kaikkien osakkaiden yksimielisyyttä pesän asioissa, on selvää, ettei pesän selvitys edellä esitettyjen sääntöjen mukaisesti onnistu, mikäli osakkaat ovat erimielisiä. Sen takia on perintökaaren 19 luvussa säädetty, että pesän omaisuus on luovutettava erityisesti määrätyn, pesänselvittäjäksi kutsutun henkilön hallintaan, jos joku pesän osakkaista sitä tuomioistuimelta pyytää. Yhdenkin osakkaan pyynnöstä pesänselvittäjä määrätään. Pesänselvittäjä määrätään myös velkojan ja eräiden muiden henkilöiden hakemuksesta, joiden etu riippuu asiasta. Joskus samaan pesään määrätään useita pesänselvittäjiä, josta voi seurata hankaluuksia ja turhia kuluja, joten vain yksi kannattaa määrätä. Tämän vuoksi yksi puolueeton ja ammattitaitoinen pesänselvittäjä riittää. Pesänselvittäjän on hallittava pesän omaisuutta, lisäksi selvittäjän on maksettava pesän velat, missä tarkoituksessa hän saattaa joutua muuttamaan omaisuutta rahaksi. Lain mukaan ensin maksetaan pesän hoidosta, hallinnosta ja selvityksestä aiheutuneet kulut, sitten vainajan velat ja sen jälkeen hautajais- ja perunkirjoituskulut. Mikäli vainaja oli ylivelkainen, tulee hautajais- ja perunkirjoituskulut omaisten maksettavaksi. Elleivät he halua maksaa niitä, vainaja haudataan kunnan kustannuksella ja perunkirjoituksen toimittaa oikeusaputoimisto. Jos pesä on ylivelkainen, pesänselvittäjän on yritettävä saada aikaan velkojien kanssa sopimus, jonka mukaan velkojat tyytyvät siihen, mitä pesästä voidaan saada. Sopimus sisältää ehdot siitä, kuinka omaisuus muutetaan rahaksi ja kuinka rahat jaetaan velkojille. Pesä on parasta luovuttaa konkurssiin, mikäli kaikki velkojat eivät suostu sopimaan veloista. Tehtävät suoritettuaan pesänselvittäjän velvollisuutena on ilmoittaa osakkaille, että pesän selvittäminen on suoritettu ja tehdä tili toiminnastaan. Kun perinnönjako

on suoritettu ja jako on tullut lainvoimaiseksi, pesänselvittäjän on annettava omaisuus niille henkilöille, joille se jaon mukaan kuuluu. Käytännössä tämä tarkoittaa, että rahavarat tulee tilittää, osakekirjat siirtää saajan nimiin ja pesään kuuluneet esineet annetaan saajille. (Norri 2005, 262 - 267.)

2.4 Perunkirjoitus

Perunkirjoitus on saatettava loppuun kolmen kuukauden kuluessa kuolemantapauksesta. Perunkirjoitukseen voi saada lykkäystä, mikäli sitä ei ehditä toimittamaan kolmen kuukauden määräajassa. Pidennystä on haettava kolmen kuukauden ajan sisällä. Ensisijainen syy, jonka vuoksi perunkirjoitusaika voidaan pidentää, on pesän tila (Norri 2005, 268 - 269.)

Perunkirjoitusvelvollisen on huolehdittava seuraavista asioista:

- määrättävä perunkirjoituksen aika ja paikka.
- valittava perunkirjoitusta varten kaksi uskottua miestä.
- huolehdittava kutsumisesta perunkirjoitukseen.
- ilmoitettava pesä perunkirjoituksessa. (Norri 2005, 270.)

Perunkirjoitusvelvollisia ovat seuraavat henkilöt:

1. Leski. Pääperiaatteena on, että perunkirjoituksen antaa toimitettavaksi se, jolla pesä on hallussaan ja joka on sen tilaan parhaiten perehtynyt. Jos vainajan jälkeen jää leski, on hän luonnollisesti lähinnä.
2. Vainajan lapsi. Jos jäi useita lapsia, perunkirjoitusvelvollisuus on ensi tilassa sillä, joka asui perittävän kuollessa tämän kanssa.
3. Vainajan lähin sukulainen.
4. Vainajan holhooja (nykyään käytetään nimitystä edunvalvoja).
5. Henkilö, joka saa testamentin nojalla vainajan omaisuuden tai murto-osan siitä.

6. Kuolinpesään määrätty pesänselvittäjä.
7. Vainajan testamentissa mainittu testamentin toimeenpanija.
8. Toimitsija. Jollei kukaan pesän osakkaista ole ottanut pesää haltuunsa, tulee sen, jolle se olosuhteisiin katsoen lähinnä kuuluu, ottaa omaisuus haltuunsa ja kutsua osakkaat koolle.
9. Naapuri tai muu vainajan läheinen, jolla omaisuus on hoidettavana.
10. Poliisi.
11. Sosiaalilautakunta. Jos vainaja ennen kuolemaansa oli sosiaalilautakunnan huostassa, sosiaalilautakunnan on huolehdittava perunkirjoituksesta. (Norri 2005, 270 - 271.)

Perunkirjoitusvelvollisen on valittava perunkirjoitusta varten kaksi uskottua miestä eli käännäyttävä jonkun henkilön puoleen, jolle hän antaa tehtäväksi perunkirjoituksen toimittamisen. Uskottujen miesten kanssa on sovittava perunkirjoituksen aika ja paikka. Perunkirjoitukseen on annettava kutsu hyvissä ajoin. Kutsu on toimitettava todistettavasti seuraaville henkilöille:

1. Leskelle (ellei hän itse ole kutsujana).
2. Lapsille.
3. Ennen vainajaa kuolleitten lapsien lapsille.
4. Ottolapsille ja aviottomille lapsille.
5. Testamentinsaajille.
6. Toissijaisille testamentinsaajilla.
7. Toissijaisille perillisille eli lapsettoman aviopuolison sukulaisille, jotka aikanaan tulevat perimään puolet pesästä.
8. Valtiolle, mikäli ketään serkkua lähempää sukulaista ei ole. Valtiota edustaa valtionkonttori. (Norri 2005, 271.)

Perunkirjoitus on syytä pitää perunkirjoitusajan loppupuolella, jolloin kaikki tarvittavat selvitykset ehditään paremmin koota ja perunkirjoituksessa tarpeelliset hautajaislaskutkin ehtivät

saapua. Ennen perunkirjoitusta on koottava kaikki tarvittavat paperit. Sellaisia ovat sukuselvitys vainajasta, vainajan ja hänen puolisonsa lainhuudot, vainajan testamentti, avioehtosopimus, aikaisemmin kuolleen puolison jälkeen laadittu perukirja, pankeista hankittavat saldodokumentit vainajan ja lesken kaikista talletuksista ja veloista kuolinpäivään laskettuine korkoineen, jos vainajalla tai leskellä on sijoituksia, arvo-osuustilin ote tilinpitäjältä, jäljennös vainajan viimeisestä veroilmoituksesta, kuitit hautajaisten järjestämisestä aiheutuneista kuluista, kuitit niistä maksuista, jotka on suoritettu vainajan kuoleman jälkeen, mutta jotka kohdistuvat hänen elinaikaansa. (Norri 2005, 273.)

2.5 Perunkirjoituksen sisältö

Perukirja sisältää seuraavat tiedot:

1. Toimituksen yksilöinti: aika ja paikka.
2. Vainajan yksilöinti: mainitaan kenen perunkirjoituksesta on kysymys.
3. Osakkaiden yksilöinti eli luettelo pesän osakkaista henkilötietoineen.
4. Läsnaolijain luettelo, joka tavallisesti yhdistetään osakasluetteloon, koska perunkirjoitukseen kutsutaan juuri osakkaat.
5. Liitteet: vainajan sukuselvitys sekä ne asiakirjat, joista saadaan selko vainajan omaisuussuhteista.
6. Luettelo pesän varoista ja tieto omaisuuden arvosta. Luetteloidaan myös lesken varat, mikäli vainaja oli naimisissa.
7. Luettelo veloista ja poistoista.
8. Ilmoitus vainajan henkivakuutuksista.
9. Merkinnät siitä, onko vainaja antanut ennakkoperintöä tai lahjaa.
10. Valaehdoiset vakuutukset ja allekirjoitukset.

Perukirja on annettava yhtenä kappaleena kuukauden kuluessa perunkirjoituksen toimittamisesta vainajan asuinpaikan verotoimistoon. (Norri 2005, 275; Ossa 2006, 51.)

2.6 Omaisuudelle perukirjassa pantava arvo

Perukirjassa omaisuus on hinnoiteltava perintöverotusta varten. Verotoimisto pitää perukirjaa pohjana perintöverotukselle. Jos saatu omaisuus aiotaan säilyttää pitkään itsellä, kannattaa pyrkiä alhaisiin arvoihin. Pörssiosakkeet arvostetaan kuolinpäivän pörssi-arvosta ja noteeraamattomille osakkeille Verohallitus vahvistaa vuosittain arvot, joita on käytettävä. Uskotut miehet arvioivat sellaisen omaisuuden, joka ei ole säännönmukaisesti arvioinnin kohteena. Arviointi tulee tehdä huolellisesti, sillä se muodostaa perintöverotuksen toimittamisen pohjan. Mitä suurempi arvo omaisuudelle laitetaan, sitä enemmän veroa menee. Autot ja niihin verrattavat esineet hinnoitellaan poistomenetelmällä, kulumisen kautta katsotaan auton arvosta poistuvan käyttöönottovuotena 25 %. Sama prosenttimäärä poistetaan seuraavina vuosina edellisen vuoden jäännöksestä. Omaisuudelle pitäisi laittaa yleensä se arvo, joka siitä kaikissa tapauksissa, jopa huonoissakin olosuhteissa, myytäessä saataisiin. Omaisuuden kaupaksi saamisessa saattaa tulla vaikeuksia ja saatetaan joutua tyytymään tavoiteltua alempaan hintaan. Jos omaisuus on tarkoitus myydä lähiaikoina, on parasta myydä se viivytyksittä ja ilmoittaa myyntihinta perintöverotukseen. Kaukaisempien sukulaisten ja vieraitten testamentinsaajien kannattaa edelleen aina pyrkiä pieneen perintöveroarvoon, koska heidän perintöverotuksensa on suhteellisesti perin raskas. (Norri 2005, 276 - 277.)

2.7 Toimet ennen jakoa

Perunkirjoituksen lisäksi seuraa vainajan kuoleman jälkeen ennen perinnönjakoa yleensä muitakin toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on selvittää mitä pesässä on ja kuinka pesä jaetaan. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa testamentin tiedoksiantaminen, testamentin moite, lakiosavaatimus, velkojen selvittäminen ja erityisjälkisäädösten antaminen. (Norri 2005, 316.)

Testamentti on saatettava perillisten tietoon antamalla siitä jokaiselle perilliselle oikeaksi todistettu jäljennös. Alkuperäiseen testamenttiin on saatava todiste tiedoksiantamisesta. Sille ei

ole säädetty määräaika. Tiedoksisaannista lähtee kulumaan testamentin moiteaika, joka on kuusi kuukautta, mutta useimmissa tapauksissa on jo etukäteen selvää, ettei mitään moitetta tule. Sen tähden usein pyydetään, että perillinen testamentista tiedon saatuaan antaisi hyväksymislausuman, jolloin kuuden kuukauden odottamiselta säästyttäisiin. Testamentin tiedoksianto hoidetaan antamalla perilliselle oikeaksi todistettu jäljennös testamentista kahden jäävittömän todistajan läsnä ollessa. Testamenttiin kirjoitetaan tiedoksisaantitodistus, jonka perillinen allekirjoittaa ja jonka todistajat varmentavat. Esimerkki testamentista löytyy liitteestä 1. (Norri 2005, 316 - 317.)

Testamentin moite on perillisten väite siitä, että testamentti on pätemätön. Moite ei ole yleinen tapa, jota käytetään, jos halutaan puolustaa perintöoikeutta tai lakiosaoikeutta. Testamentin moitetta käytetään vain niissä tapauksissa, joissa testamenttia väitetään pätemättömäksi. Tapaukset ovat seuraavat:

1. Testamentintekijä oli testamenttia tehdessään alaikäinen
2. Laissa säädettyjä menettelytapoja ei ole noudatettu testamenttia tehtäessä, esimerkiksi tilaisuudessa ei ole ollut kahta todistajaa
3. Testamentin tekemiseen on vaikuttanut mielisairaus, tylsämielisyyys tai testamentintekijän muut sieluntoiminnan häiriö
4. Testamentin tekijä on pakotettu tekemään testamentti tai taivuteltu siihen käyttämällä väärin hänen ymmärtämättömyyttään, tahdonheikkouttaan tai riippuvaista asemaansa tai petollisesti vietyty siihen, tai hän on muutoin sillä tavoin erehtynyt, että erehdys on vaikuttanut määräävästi hänen tahtoonsa. (Norri 2005, 322.)

Rintaperillisellä on lakiosaoikeus, joka on puolet normaalista perintöosasta. Jos testamentintekijä määrää testamentissa enemmästä kuin vapaaosasta, testamentti loukkaa lakiosaa. Lakiosa menee lain nojalla rintaperillisille. Lakiosa on kaikilla lapsilla, siis aviolapsilla, ottolapsilla ja avioliiton ulkopuolisilla lapsilla. Avioliiton ulkopuolisilla lapsilla on lakiosa isänsä jälkeen vain, jos heidät on tunnustettu tai heidän isyytensä vahvistettu. Lakiosassa on rajaton sijaisperimyoikeus, joka tarkoittaa sitä, että jos lapsi on kuollut, lakiosa on hänen lapsellaan. Lakiosa on tässäkin tapauksessa myös ottolapsilla ja avioliiton ulkopuolisilla lapsilla. (Norri 2005, 324 - 325.)

Perintökaaren mukaan jakoon ei saa ryhtyä ennen kuin kaikki tiedossa olevat velat on hoidettu, jos joku osakas jakoa vastustaa. Lain mukaan ensin maksetaan velat ja pesänosakkaille jaetaan puhdas säästö. Velkoihin kuuluvat paitsi varsinaiset vainajan velat, myös poistot sekä pesän hoidosta, hallinnosta ja selvityksestä johtuvat kustannukset. Pesänosakas ei vastaa henkilökohtaisesti vainajan veloista. Laissa kyllä sanotaan, että pesän osakas vastaa vainajan velasta vain, jos laiminlyö perunkirjoituksen toimituttamisen määräajassa ja laiminlyönti voi aiheuttaa vahinkoa velkojille. Se ei tosiasiansa koskaan voi aiheuttaa vahinkoa, sillä perunkirjoituksella on merkitystä vain pesänosakkaiden ja verottajan sekä pesänosakkaiden keskinäisissä suhteissa. Tältä osin pykälä on tyhjä. (Norri 2005, 337 - 339.)

Velkojen selvittäminen on aikajärjestyksessä ensimmäinen pesänselvitykseen kuuluva toimenpide. Seuraavaksi on pantava erityisjälkisäädös käytäntöön niin pian kuin on saatu varmuus siitä, että kaikki velat voidaan maksaa pesän varoista. Erityisjälkisäädöksen täyttäminen on pesän osakkaiden velvollisuutena. Tiettyä rahamäärää koskevan erityisjälkisäädöksen saajalle on suoritettava 5 %:n vuotuinen korko siitä lukien, kun neljä kuukautta on kulunut testamentintekijän kuolemasta, ellei testamentissa ole muutoin määrätty. (Norri 2005, 339 - 340.)

2.8 Perinnönjako

Perinnönjakoa ei suoriteta jokaisessa pesässä samalla tavalla, vaan tilanteesta riippuu mitä tehdään. Perintökaareissa on säädetty kaksi vaihtoehtoista tapaa perinnönjakoon. Ensisijaisesti pesänosakkaat jakavat pesän itse eli tekevät sopimuksen perinnön jakamisesta. Koska sopimuksella voidaan toteuttaa kuhunkin pesään ja kullekin pesänosakkaalle parhaiten sopivat järjestelyt, se on tarkoituksenmukaisempi ja suositeltavampi tapa kuin se vaihtoehto, joka on pesänjakajan toimittama jako. Elleivät pesänosakkaat pääse sopimukseen, tai jos jonkun osakkaan osuus pesässä on ulosmitattu, jaon tekee tuomioistuimen nimittämä jakaja. Jos vainajalta on jäänyt vain yksi perillinen, on selvää, ettei mikään perinnönjako tule kysymykseen. Perillisen oikeus perustuu perittävän kuolemaan, jonka perillinen osoittaa sukuselvityksellä. (Norri 2005, 344.)

Perintöä ei voida aina ryhtyä suorittamaan, koska perintö otetaan vainajan osasta. Mikäli vainaja oli naimisissa, tulee ensin osituksella selvittää, mikä on vainajan osa ja mikä lesken osa. Ositus on menettelytapa, jossa tapahtuu kolme eri asiaa:

Omaisuu den erottelu. Puolisot nykyisen avioliittolain mukaan omistavat sen, mitä heillä oli ennen avioliiton solmimista ja mitä he avioliiton aikana ovat hankkineet tai saaneet, joten lesken oma on edelleen lesken omaa ja vainajan oma lankeaa vainajan perillisille. Puolisoilla on usein yhteisiä pankkitilejä, tai käyttöoikeus toistensa tileihin tai jokin esine, esimerkiksi auto, joka on toisen nimissä, vaikka molemmat ovat sen rahoittaneet. Tällöin ei aina ole mitenkään selvää, kumman esine on. Ellei jonkin irtaimen esineen suhteen tiedetä kumpi sen omistaa, tai se ei olosuhteista selviä puoliset omistavat esineen yhteisesti yhtäläisin oikeuksin eli puoliksi. (Norri 2005, 344.)

Yhteisen omaisuuden jako. Puolisoilla on usein yhteistä omaisuutta, kuten asunto-osake, kesämökki, metsäpalsta tai maatalousviljelmä. Yhteinen omaisuus voidaan jakaa joko pöytäjakona tai reaalisenä jakona. Pöytäjako tarkoittaa omaisuuden jakamista murto-osiin. Siinä voidaan sopia esimerkiksi, että leskelle tulee puolet ja perillisille puolet. Pöytäjako ei ole varsinainen jako, vaan siinä vain vahvistetaan aikaisempi yhteisomistajuussuhde. Reaalinen jako tehdään kolmella tavalla. Jos omaisuus on jaettavissa oleva, kuten metsäpalsta, se voidaan lohkoa kahdeksi palstaksi niin, että puolet tulee leskelle ja puolet vainajan perillisille. Tämä on laissa säädetty ensisijaiseksi jakotavaksi. Toiseksi omaisuus voidaan jakaa vaihdon kaltaisella toimella niin, että leski saa yhden omaisuusesineen, esimerkiksi kesämökin ja perilliset toisen, vaikkapa asunto-osakkeen. Leski luopuu puoliosuudestaan saadessaan vainajalle kuuluneen puoliosuuden. Mahdollinen hintaero tasoitetaan rahalla. Tämä on yleensä sekä sen hetkistä että tulevaisuutta silmällä pitäen edullisin jakotapa ja siihen normaalisti sopimuksella päästäänkin. Jos omaisuusesine on omistettu yhteisesti ja sen reaaliaikaista jakoa vaaditaan, mutta omaisuutta ei voida sopivasti jakaa osiin, on kaksi mahdollisuutta: jos esineitä on esimerkiksi kaksi osapuulleen samanarvoista asunto-osaketta, toinen on pantava lesken osaan ja toinen vainajan osaan. Jos esineet eivät ole samanarvoisia, jako edellyttää, että tasaus voidaan suorittaa lesken ja vainajan raha- tai muilla varoilla. Jos jako ei ole mahdollinen siitä syystä, että puoliset omistavat vain yhden jaettavan esineen, esine on myytävä ja myynnistä saadut rahat jaettava. Yhteisenä kotina olleen asunnon myynti ei tosin tule kysymykseen lesken elinajana, sillä leskellä on aina keskinäisen testamentin tai perintökaaren nojalla oikeus pitää se hallinnassaan. (Norri 2005, 345 - 346.)

Tasinkojako. Tasinkojako tarkoittaa, että enemmän omistavalta puolelta siirtyy omaisuutta tai rahaa vähemmän omistavalle puolelle. Nykyisen perintökaaren mukaan leski on perillinen, mikäli rintaperillisiä ei ole. Tällaisessa tilanteessa ositusta ei tule, vaan vainajan omaisuus lankeaa lain nojalla leskelle. Jos leskellä on enemmän omaisuutta kuin vainajalla, mitään

tasinkovaadetta ei synny. Jos taas leskellä on vähemmän omaisuutta, hänellä on mahdollisuus tasinkovaateen esittämiseen. Leski saa tasinkoa vainajan omaisuudesta, jolloin tapahtuu saanto, joka toteutuu vasta tasinkojaossa. Tasinkojako on siis järjestelmä, joka muodostuu seuraavista säännöistä:

- jos leskellä on vähemmän omaisuutta, hänellä on tasinkovaade.
- jos vainajalla on vähemmän omaisuutta, hänen perillisillään ei ole tasinkovaadetta.
- tasingon saa vain, jos sitä vaatii.
- tasinkovaateen perusteella omistus siirtyy osituksessa. (Norri 2005, 346 - 348.)

Esimerkki 6.

Laaditaan Maijan ja Matin osituslaskelma. Varallisuus lasketaan siten, että ensin lasketaan puolisoiden varallisuus yhteensä ja vähemmän omistava puoliso saa varakkaammalta tasinkoa. Maijalla on rahaa pankkitilillä 20 000 euroa, henkilöauto 10 000, perintönä (lahjana, testamentilla) saatu osake-huoneisto 30 000 euroa. Matilla on rahaa pankkitilillä 30 000 euroa, henkilöauto 20 000. Yhteinen koti-irtaimisto on arvoltaan 3 000 euroa. Velkoja ei ole. Avioehtosopimusta ei ole.

	Maija	Matti
Pankkitili	20 000	30 000
Auto	10 000	20 000
Osake	30 000	-
Koti-irtaimisto	1 500	1 500
	61 500	51 500
	113 000/2	
	= 56 500	
Tasinko	- 5 000	+ 5 000
Avio-osa	56 500	56 500

Tässä tapauksessa Maija maksaa tasingon Matille.

Esimerkki 7.

Alla on Maijan ja Matin osituslaskelma edellä mainittujen tietojen perusteella siten muutettuna, että Maija on saanut osakehuoneiston sedältään lahjana (testamentilla), jossa on määräys, ettei saajan puolisolla ole avio-oikeutta saatuun omaisuuteen. Tässä tapauksessa Maijan sedältään lahjana saamaa osakehuoneistoa ei oteta huomioon osituksessa.

	Maija	Matti
Pankkitili	20 000	30 000
Auto	10 000	20 000
Osake 30 000		
Koti-irtaimisto	1 500	1 500
	31 500	51 500
	$83\,000/2$	
	$= 41\,500$	
Tasinko	+ 10 000	- 10 000
Avio-osa	41 500	41 500

Maija maksaa tasingon Matille.

Esimerkki 8.

Oletetaan, että Maijan varat ovat 50 000 ja velat 0. Matin varat 0 ja velat 50 000. Laaditaan osituslaskelma.

	Maija	Matti
Varat	50 000	0
Velat	0	50 000
	50 000	0
	$50\,000/2$	
	$= 25\,000$	

Tasinko	- 25 000	+ 25 000
<hr/>		
Avio-osa	25 000	25 000

Matilla ei ole varallisuutta yhtään, joten Maija varakkaampana luovuttaa Matille tasinkoa.

Esimerkki 9.

40-vuotias Pekka saa kuulla sairastavansa parantumatonta sairautta. Hänellä on 38-vuotiaan Leena-puolisonsa kanssa kaksi alle kouluikäistä lasta. Pekalla on varoja 600 000 euroa ja Leenalla 300 000 euroa. He tekevät avioehdon, jonka mukaan Pekalla ei ole avio-oikeutta Leenan omaisuuteen. Leenan avio-oikeutta Pekan omaisuuteen ei suljeta pois.

	Leena	Pekka
Varat	300 000	600 000
<hr/>		
	600 000/2	
	= 300 000	
Tasinko	+ 150 000	- 150 000
<hr/>		
Avio-osa	450 000	450 000

Pekan kuoleman jälkeen Leena saa yksipuolisen avioehdon nojalla verotta tasinkona puolet Pekan omaisuudesta eli 300 000 euroa, kun hän ilman avioehto olisi saanut vain 150 000 euroa. Tällaista vaihtoehtoa harkittaessa on huomioitava, että lesken saaman tasingon kasvaessa lasten saaman perinnön määrä ja perintöverot tietenkin pienenevät. (Rajala 2008, 43.)

Esimerkki 10.

Maija ja Matti erosivat jo viisi vuotta sitten. Ositus jäi tuolloin tekemättä. Matilla on kiinteistö, jonka arvo tuolloin oli 100 000 euroa ja nyt 120 000 euroa. Velkaa Matilla oli tuolloin 110 000 ja nyt 0 euroa. Maijalla oli tuolloin pankkitilillä 50 000 euroa ja nyt 0 euroa. Laaditaan osituslaskelma.

	Maija	Matti
Varat	50 000	-

Kiinteistö	-	120 000
Velat	0	110 000
<hr/>		
	50 000	10 000
		$60\,000/2$
		$= 30\,000$
Tasinko	- 20 000	+ 20 000
<hr/>		
Avio-osa	30 000	30 000

3 LAHJA

Lahjan verotus on säädelty perintö- ja lahjaverolaissa. Lahja on käsitteenä perinnön ja testamentin tavoin tuotu yksityisoikeudesta vero-oikeuteen. Luontevaa on, että myös lahjaverotus kiinnittyy läheisesti yksityisoikeuteen, lähinnä velvoiteoikeuteen, aivan samoin kuin perintö ja testamentti kiinnittyvät jäämistöoikeuteen. Lahjaverotuksen olemassaoloa on usein perusteltu sanomalla, että se on välttämätön ehkäistäessä perintöveron kiertämistä. Lahjaverotuksen säätämisen alkuperäisenä tarkoituksena on ollut pyrkiä estämään perintöverotuksen kiertäminen elinaikana tapahtuvien vastikkeettomien luovutuksien. Suomessa lahjaverotus on kuitenkin ollut luonteeltaan aina niin sanottu yleinen lahjaverotus. Lahjaverotuksen toimittaminen tulee siten kyseeseen periaatteessa aina lahjan kriteerien täytyessä eikä vain sellaisissa tilanteissa, joissa perintöveron kiertäminen on ollut lahjoituksen tarkoituksena. (Puronen 2005, 25.)

Kauppa ja lahja ovat yleisimmät tavat siirtää omaisuutta henkilöltä toiselle, jos perimistä ei oteta huomioon. Antajalla on yleensä jokin motiivi, jolla lahjoitus lähtee liikkeelle. Joskus motiivina voi olla myös verotus. Lahjoitettaessa omaisuutta on syytä miettiä erityisen tarkasti ennalta, mihin lahjoituksessa pyritään, mitä sillä saavutetaan, onko se paras mahdollinen tapa tai tarvitseeko lahjoittaja kenties itse joskus lahjoitettavaa omaisuutta. On siis monia kysymyksiä, joihin on syytä miettiä vastauksia ennen lahjoitukseen ryhtymistä. Lopputulos voi olla täysin päinvastainenkin kuin mitä lahjanantaja on alun perin ajatellut. Lahjoitukseen ryhtyessä monet asiat ovat saattaneet muuttua, mutta silloin on myös syytä hyödyntää ne mahdolliset veronminimointikeinot, jotka lainsäätäjä on tarjonnut. Siviilioikeudellisesti lahjoitus on tämän jälkeen helppo toteuttaa. (Lindholm 2006, 11.)

Siviilioikeudessa lahjan tunnusmerkkeinä on yleensä pidetty varallisuuden siirtymistä vastikkeetta henkilöltä toiselle, lahjanantajan varallisuuden vähenemistä ja vastaanottajan varallisuuden lisääntymistä, luovutustoimen vapaaehtoisuutta ja lahjoittamistahdon olemassaoloa. Toisaalta lahjansaajan ei ole pakko ottaa lahjaa vastaan, jolloin lahjoitus jää täyttymättä lahjan torjumisen vuoksi. Yleensä lahjaverotuksessa lahjoiksi katsotut lahjat luetaan myös siviilioikeudessa lahjoiksi. Poikkeuksia kuitenkin löytyy, esimerkiksi alihintaisissa kaupoissa on määrätty lahjaveroja, vaikka siviilioikeudellisesti kyseessä ei olisikaan ollut lahja. Verottajan mielestä alihintaisessa kaupassa ostaja on saanut liikaa alennusta. (Lindholm 2006, 15.)

Suomessa irtaimen lahjaa säätelee lahjanlupauslaki. Esimerkkejä irtaimesta ovat raha, korut, yhtiöosuudet, autot, veneet ja taulut. Irtaimen lahja ei ole niin ehdottoman muotosidonnainen, joten irtaimen lahja on useimmiten käytännössä yksinkertaisempi toteuttaa kiinteän omaisuuden lahjoitukseen verrattuna. Esimerkki yksinkertaisesta irtaimen lahjasta voisi olla, kun lahjoittaja antaa lahjoittamistarkoituksessa lahjansaajalle rahat suoraan käteen. Lahjoitus on sinällään täyttynyt, mutta aina olisi syytä laatia kirjallinen asiakirja, josta lahjoitus käy selvästi ilmi. Kirjallinen asiakirja rahalahjoissa voi olla pankkisiirtotosite, jolla lahjoittaja siirtää rahalahjan pankin välityksellä lahjansaajalle ja kirjoittaa siihen lahjoitusta osoittavan viestin. Poikkeuksellisesti lainsäädäntö on asettanut muotomääräyksiä joillekin irtaimen omaisuuden lahjoille, esimerkiksi kuolinpesän pesäosuuden luovutus on tehtävä kirjallisesti. (Lindholm 2006, 15 - 16.)

Lahjaverovelvollisen tulee kirjata lahjaveroilmoitukseen lahjan yksilöinnin kannalta välttämättömien tietojen lisäksi myös lahjan arvo. Lahjan yksilöinti tarkoittaa esimerkiksi kiinteän omaisuuden osalta sitä, että ilmoitukseen merkitään kiinteistön nimi, kiinteistötunnus tai rekisterinumero ja sijaintipaikka. Vastaavasti irtaimen omaisuuden esimerkiksi auton osalta merkitään auton merkki, tyyppi ja vuosimalli. Jos esineen sijaintipaikka tai kunto saattaa vaikuttaa merkittävästi niiden arvoon, niistä on syytä mainita erikseen. Lahjana annettu omaisuus on yleensä aineellista, mutta se voi kuitenkin olla myös aineetonta esimerkiksi tekijänoikeus tai erilaisia rahanarvoisia oikeuksia. Kaikenlaatuiset lahjat ovat verotuksen kannalta samassa asemassa, mutta jos omaisuuden arvo ei nouse veronalaiseen määrään, laki ei kuitenkaan edellytä sen ilmoittamista. (Puronen 2001, 59.)

Jos lahjasta on laadittu lahjakirja, sen liittäminen lahjaveroilmoitukseen on perusteltua, sillä samalla asiakirja tulee talletettua verottajalle mahdollista tulevaa käyttöä varten. Arkistointi viranomaisen haltuun voi olla antajan kuoltua vielä tarpeen, sillä näin sen säilyminen pesänselvitykseen ja perinnönjakoon taataan. Esimerkki irtaimen lahjakirjasta löytyy liitteestä 2 ja kiinteän lahjakirjasta liitteestä 3. Liitteestä 4 löytyy julkisen kaupanvahvistajan todistus luovutuksesta. (Puronen 2001, 59 - 60.)

Lahjaa ei ole perintö- ja lahjaverolaissa (PerVL) määritelty vaan käsite on muotoutunut oikeuskirjallisuudessa ja käytännössä. Laki kuitenkin sisältää säännöksen niin sanotuista lahjanluonteisista luovutustoimista. Sen mukaan lahjana pidetään käyvän hinnan ja vastikkeen erotusta, jos kauppa- tai vaihtosopimuksen ehdoista käy ilmi, että sovittu vastike on enintään kolme neljäsosaa käyvästä hinnasta. Säännöstä voidaan luonnehtia lähinnä lahjaverotuksen

lahja-käsitteen sisältöä selventäväksi normiksi. Koska lahja on yksityisoikeuden piirissä syntynyt ja kehittynyt oikeustoimi, joka on ilmeisesti sieltä otettu vero-oikeuteen, on syytä olettaa, että oikeudellisena ilmiönä lahja olisi samansisältöinen sekä vero-oikeudessa että yksityisoikeudessa. Tämä merkitsisi, että lahjan tunnusmerkit olisivat molempien piirissä samat. (Puronen 2005, 25 - 26.)

3.1 Lahja siviilioikeudessa

On olemassa tiettyjä tunnusmerkkejä, jotka esiintyvät säännönmukaisesti sellaisissa oikeudellisissa ilmiöissä, joita kutsutaan lahjoiksi. Minimivaatimuksena on tällöin pidettävä siviilioikeuden yleisen lahjakäsitteen kriteerien täyttymistä. Toimiakseen vero-oikeus tarvitsee kuitenkin muun muassa tiettyjä käsittemäärittelyjä. Lahjaverotuksen kannalta onkin hyvä, että voidaan osoittaa vähimmäistuntemerkit, jotka osoittavat kyseessä olevan lahja. Siviilioikeudellisessa kirjallisuudessa lahjan perustunnusmerkkeinä on yleensä mainittu seuraavat neljä tunnusmerkkiä:

Varallisuutta siirtyy vastikkeetta henkilöltä toiselle. Lahjasta voi olla kysymys vain niissä tapauksissa, joissa vastikkeeton luovutus perustuu antajan oikeustoimeen. Täytyäkseen lahja ei edellytä vastaanottajalta aktiivista reaktiota, mutta se edellyttää kuitenkin tietoisuuden lahjan saamisesta, joten ei voida puhua lahjasta yksipuolisena toimenä, sillä täytyäkseen lahja edellyttää saajan vastaanottotoimen. Lahjalle on tunnusomaista, että sen objektina olevalla oikeudella on varallisuusarvoa. Lahjan objektina voi kuitenkin olla aina vain sellainen omistus-, saamis- tai muu oikeus, joka on luovutettavissa. Irtaimen omaisuuden lahjana pidetään myös lahjanlupausta, joka on tehty velkakirjassa tai muussa asiakirjassa, joka on annettu lahjansaajalle. (Puronen 2006, 27 - 28.)

Varallisuuden luovutuksen seurauksena antajan varallisuus vähenee ja vastaanottajan varallisuus lisääntyy. Antajan varallisuusasema heikkenee pysyvästi vastikkeettoman luovutustoimen seurauksena. Lähtökohtaisesti luovutustoimi on siviilioikeudellisesti aina joko vastikkeellinen tai vastikkeeton ja sitä pidetään dominoivan luonteensa mukaisesti siten joko kauppana tai lahjana. Lahjanluonteisissa luovutustoimissa on luonteenomaista, että esineestä tai suoritteesta sovittu vastike alittaa sen käyvän arvon. Asianosaisilla on aina periaatteellinen sopimusvapaus myös vastikkeen määrän osalta, oikeustoimen katsominen

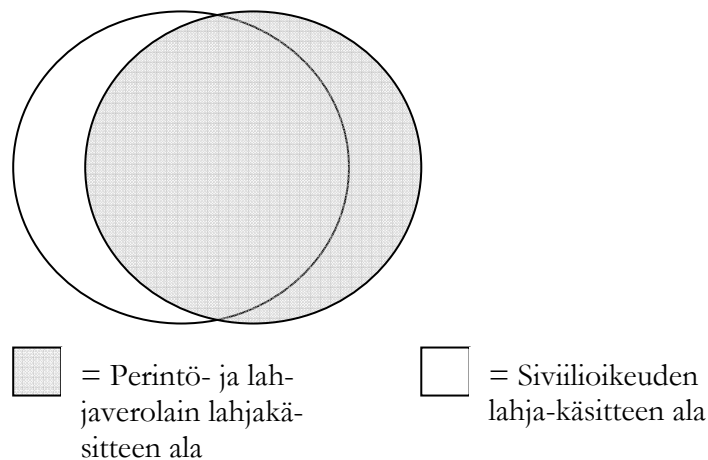
siviilioikeudellisesti vastikkeelliseksi riittää, että asianosaiset ovat itse tarkoittaneet molempuoliset suoritukset toistensa vastikkeiksi. (Puronen 2006, 28 - 29.)

Luovutustoimi on vapaaehtoinen. Oikeustoimi ei ole lahja, ellei se perustu antajan vapaaehtoiseen suoritukseen. Lahjasta ei voida näin ollen puhua, mikäli suoritus perustuu lakiin, kuten elatusvelvollisuus tai vahingonkorvausvelvollisuus. Siviilioikeudessa myöskään vanhentuneen velan maksua ei pidetä lahjana. Sen sijaan pelkkään moraaliseen velvollisuuteen perustuva vastikkeeton suoritus on yleensä lahja. (Puronen 2006, 30.)

Luovutukseen sisältyy lahjoittamistahto. Lahjoittamistahto on ongelmallisin lahjan yleisistä tunnusmerkeistä. Ongelmallisinta on se, että mitä tunnusmerkillä tarkoitetaan. Minimivaatimuksena on asianosaisten yksimielisyys siitä, ettei luovutustoimi tapahdu vastiketta vastaan. Luovutustoimen voidaan yleisen elämäkokemuksen mukaan katsoa osoittavan antajassa anteliaisuutta. Lahjoittamistarkoituksen olemassaoloa tarkasteltaessa on pyrittävä käyttämään mahdollisimman objektiivista tarkastelukulmaa. Luovutustointa on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti ja otettava huomioon kaikki tiedossa ja havaittavissa olevat tosiseikat. (Puronen 2006, 26 - 30.)

3.2 Lahja vero-oikeudessa

Vero-oikeudellisen lahjan suhdetta siviilioikeudelliseen lahjaan voidaan kuvata seuraavan kuvion avulla:

Kuvio 1. Vero-oikeudellisen lahjan suhde siviilioikeudelliseen lahjaan. (Puronen, 2006, 31.)

Siviilioikeuden lahja-käsitteen ala on paikoin laajempi kuin lahjaverotuksellisen lahjan. Siviilioikeudellinen lahja voi olla esimerkiksi työnantajan työntekijälleen merkkipäivänä antama raha-lahja. On myös tapauksia, joilla lahjaverotus on ulotettu sellaiseen luovutustoimeen, jota ei voida pitää siviilioikeudessa lahjana. Esimerkkinä tällaisesta voisi mainita lahjanluonteisen luovutustoimen. Koska ei ole pystytty tyhjentävästi määrittelemään lahjaksi kutsutun luovutustoimen merkitystä siviilioikeudessa ja on voitu osoittaa vain jonkin yleisen lahjakäsitteen olemassaolo, on aiheellista kysyä, voiko vero-oikeus lainkaan hyödyntää siviilioikeutta pyrkessään osoittamaan ne yhteiset tekijät, joita lahja vero-oikeudellisena käsitteenä sisältää. Osa yleisen siviilioikeudellisen lahja-käsitteen tunnusmerkeistä on sellaisia, jotka voidaan havaita ulkoapäin. Siviilioikeudessa näistä sekä vaatimus antajan varallisuuden vähenemisestä että vaatimus saajan varallisuuden kasvusta ovat samanarvoisia. Sama näkemys voidaan lahjaverotuksessa ainakin periaatteessa hyväksyä. Koska verojärjestelmässämme verovelvollinen on kuitenkin lahjansaaja, ja lahjaverovelkasuhteen syntyminen on kytketty hänen saantoonsa, on luonnollista, että huomio kohdistetaan korostetusti saajan varallisuuden kasvuun. Vaatimuksena on ollut, että lahjasta voi olla kyse vain silloin, kun luovutusobjektilla on rahassa mitattavaa arvoa. (Puronen 2005, 31 - 32.)

4 VEROTUS

Tässä luvussa tullaan käsittelemään aiheita perintöverotuksen historiallinen kehitys, perintöverotus, lahjaverotus, verosuunnittelu, sukupolvenvaihdoshuojennukset sekä verouudistuksen vaikutuksia perintöveron tuottoon.

4.1 Perintöverotuksen historiallinen kehitys

Perintöverotuksen alkamisajankohdasta Suomessa ei ole oltu yksimielisiä. Säännöksiä löytyy jo keskiajalta, jolloin ajatuksena on ollut perinnön verottaminen, mutta yksimielisesti tätä käsitystä ei ole hyväksytty. Yleiseen käytäntöön perintövero alkoi joka tapauksessa tulla 1600-luvulla. Perinnön verotusta koskeva lainsäädäntö näyttää Ruotsi-Suomessa kehittyneen pääasiassa leimaveroa koskevien säännösten pohjalta. Jo vuonna 1660 säädettiin leimapapereiden arvoista, joille kuului kirjoittaa testamentit, pesäluettelot ja perinnönjakokirjat. Mistään varsinaisesta perintöverosta ei kuitenkaan ollut vielä tässä vaiheessa kysymys, vaan samanlaisesta verosta, kuin mitä yleensä otettiin tärkeimmistä yksityisistä asiakirjoista, silloin kun ne olivat leimaveronalaisia. Verotus saattoi jopa olla kolminkertaista, kun ensin jouduttiin suorittamaan maksu testamentista ja sitten vielä sekä pesäluettelosta että perinnönjakokirjasta. Vuoden 1732 leimaveroasetuksessa kiinnitettiin ensi kerran huomiota varallisuuden arvoon, joskin tällä oli merkitystä vain testamentin osalta. 1803 Suomen ollessa vielä Ruotsin yhteydessä viimeisessä leimaveroasetuksessa oli pesäluetteloiden ja perinnönjakokirjojen leimaverokin säädetty riippuvaiseksi pesän säästön määrästä. (Henttula 2005, 24 - 25.)

Perintöverotuksen kehitystä tarkasteltaessa on leimaverojen ohella kiinnitettävä huomiota myös eräisiin muihin säädöksiin. Jäämistöä kohtaavasta tietynlaisesta perintöverosta oli säännöksiä jo 1698 annetussa asetuksessa. Siinä säädettiin muun muassa, että kun jäämistö joko perittiin tai käytettiin velkojen maksuun, pesän varoista oli annettava 1/8 prosenttia köyhille. Lisäksi asetuksessa määrättiin, että kaikkien testamentinsaajien tuli testamentatusta määrästä tai sen arvosta antaa köyhille 1/2 prosenttia. Säädös edellytti siis jo omaisuuden ja nimen omaan brutto-omaisuuden arvostamista. Säännökset ovat osittain olleet voimassa vuoden 1980 loppuun. (Henttula 2005, 25.)

Edellistä varsin lähellä oli ns. kuolinpesäkalusto- eli oikeusviraston prosentti. Sitä kannettiin valtiolle vuodesta 1752 lähtien. Oikeusviraston prosenttia kannettiin 1/4 prosenttia ritaristoon ja aateliin sekä pappis- tai porvarisäätyyn kuuluneen henkilön pesän säästöstä. Säännös erosi köyhäinprosentista siten, että se ei koskenut kaikkia kansalaisia. Säädöksessä oli lisäksi laskentaperusteena pesän netto-omaisuus eikä brutto-omaisuus. (Henttula 2005, 25.)

Suostuntaveroasetuksissa on myös ollut säännöksiä, jotka ovat koskeneet perinnön ja testamentin verottamista. Ensimmäinen tällainen säännös oli vuonna 1789 annetussa suostuntaveroasetuksessa, jossa säädettiin muun muassa, että kaikissa rahamäärissä, jotka testamentilla annettiin muille henkilöille kuin puolisolle ja rintaperillisille, oli suostuntaverona maksettava 1 prosentti. Vuonna 1800 verovelvollisuus ulotettiin muuhunkin testamentilla saatuun omaisuuteen kuin rahaan. Samalla nostettiin suostuntaveroa 6 prosenttiin. Lisäksi säädettiin, että kaikissa kuolinpesissä, joissa pesänosakkaina ei ollut puoliso, rintaperilliset, vanhemmat tai sisarukset, tuli omaisuuden säästöstä maksaa suostuntaveroa 2 prosenttia. (Henttula 2005, 25.)

Suomen ollessa Venäjän yhteydessä kannettiin edelleen vuonna 1698 säädettyä ns. vaivaisprosenttia. Suostuntaverot lakkautettiin vuonna 1808, mutta otettiin osittain muuttuneina käyttöön vuonna 1865. Vuosina 1810 - 1917 voimassa olleissa leimaveroasetuksissa säädettiin perukirjassa edelleen otettavaksi leimaveroa pesän säästön perusteella. Testamentilla saadusta omaisuudesta perittiin yhä leimaveroa. Perukirjassa kannettava leimavero oli pesän säästön perusteella maksettavaksi pantua jäämistöveroa eikä kohdistunut perinnönsaajalle perintöosuutena tulleeseen omaisuuden lisäykseen. Testamentista menevä leimavero sitä vastoin koski testamentilla saadun omaisuuden lisäystä, joka oli sen ohessa perukirjasta suoritettavan jäämistöveron alainen. (Henttula 2005, 26.)

Vuonna 1897 katsottiin yhtenäisen perintö-, testamentti- ja lahjaverotuksen säätäminen tarpeelliseksi. Perintöverotuksessa havaittujen puutteellisuuksien poistamiseen kiinnitettiin huomiota myös vuoden 1907 valtiopäivillä, ehdotus rakentui sille periaatteelle, että perintövero oli kannettava perintöosuuksista eikä pesän jäämistöstä. Testamentilla saadusta omaisuudesta oli suoritettava veroa samojen perusteiden mukaisesti. Ehdotus ei sisältänyt mitään yleistä lahjaan kohdistuvaa verotusta, mutta perintöveroa määrättäessä oli otettava huomioon lahja, joka oli annettu ehdolla, että sen tuli lahjanantajan kuolemaan saakka jäädä hänen haltuunsa, ennakkoperinnön luontoinen lahja sekä kahden viimeisen vuoden kuluessa ennen kuolemaa annetut lahjat. Perintöverotusta koskeva arvostamisongelma oli ratkaistu siten, että

omaisuusarvojen tuli vastata niitä hintoja, joita veronalaista omaisuutta myytäessä yleensä on saatavissa. Näin oli omaksuttu tietynlainen käyvän arvon periaate. Ehdotuksella on ollut suuri merkitys suomalaisen perintöverotuksen kehitykseen, vaikka sitä ei ryhdyttykään heti toteuttamaan. Valtiopäiville vuonna 1910 annettiin esitys asetukseksi jäämistöverosta, mutta sitä eduskunta ei ennättänyt käsitellä loppuun, kuten ei vuonna 1911 annettua esitystäkään. Kummassakin ehdotuksessa lähdettiin siitä, että pesän omaisuuden arvo oli laskettava vastaamaan käypää hintaa. Seuraava esitys perintö- ja lahjaverotuksen toimeenpanemiseksi annettiin vasta Suomen itsenäistymisen jälkeen. Yhteenvedona voidaan sanoa, että perintöverotus rakentui pääosin sille pohjalle, mikä oli syntynyt jo Ruotsin vallan aikana. (Henttula 2005, 26 - 27.)

Vuoden 1918 valtiopäiville annettiin hallituksen esitys laiksi perintö- ja lahjaverosta. Eduskunta hyväksyi esitykseen sisältyneen lakiehdotuksen tietyin muutoksin. Tällä lailla kumottiin aikaisemmat säännökset, jotka koskivat perukirjojen, testamenttien ja lahjakirjojen varustamista leimamerkeillä, sekä edellä mainitut kuolinpesäkalusto- eli oikeusviraston prosenttia koskevat säännökset. Laki oli voimassa lyhyen aikaa, heinäkuun 1. päivästä 1919 vuoden 1921 loppuun. Lain mukaan perintövero oli suoritettava perinnön- tai testamentinsaajalle tulevasta osuudesta eikä siis koko pesään kohdistuvana jäämistöverona. Perintövero määrättiin yleensä perukirjan perusteella. Jakokirja otettiin verotuksen perustaksi, jos laillinen perinnönjako oli jo toimitettu. Omaisuus arvostettiin lain mukaan todennäköiseen myyntiarvoon. Veron määräämisen toimittivat maalla kruununvouti ja kaupungissa maistraatti. (Henttula 2005, 27.)

Vuoden 1919 perintö- ja lahjaverolaissa katsottiin lähes välittömästi olevan eräitä puutteellisuksia ja epätarkkuuksia. Hallitus antoi jo vuoden 1921 valtiopäiville esityksen uudeksi perintö- ja lahjaverolaiksi. Eduskunta hyväksyi esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tietyin muutoksin ja laki tuli voimaan 1. tammikuuta 1922. Perintöveron määrääminen toimitettiin edelleen perintöosuusverona perukirjan tai poikkeustapauksissa perinnönjakokirjan tai veroilmoituksen perusteella. (Henttula 2005, 27 - 28.)

Omaisuus tuli lain mukaan arvioida niiden perusteiden mukaan, jotka olivat voimassa omaisuuden arvioimisesta tulo- ja omaisuusverotuksessa. Tämän säännöksen taustalla oli pyrkimys verotusjärjestelmän yhtenäistämiseen sekä samalla pyrkimys poistaa ne epätasaisuudet, joita oli esiintynyt toimitettaessa arvioimisia vuoden 1919 lain mukaan todennäköisen

myyntiarvon nojalla. Perintöveron määrääminen siirrettiin erityisille perintöverolautakunnille. (Henttula 2005, 28.)

Vuoden 1921 perintö- ja lahjaverolakikin osoittautui kuitenkin ajan mittaan monia korjauksia tarvitseväksi. Eduskunta esitti vuonna 1931 hallitukselle toivomuksen, että hallitus toimituttaisi perintö- ja lahjaverolain tarkastuksen sekä, mikäli aihetta siihen esiintyisi, antaisi asiasta eduskunnalle esityksen. Vuonna 1932 verolain uudistuksen valmistelu annettiin lainvalmistelukunnan III:n jaoston tehtäväksi. Lainvalmistelukunnan lukuisia uudistuksia sisältävä lakiehdotus valmistui vuonna 1937 ja sen pohjalta annettiin uusi perintö- ja lahjaverolaki heinäkuussa 1940. Perintöverotusta koskevat säännökset ovat muotoutuneet noin 300 vuoden kuluessa. Nykyinen perintöverotusjärjestelmä on kehittynyt lähinnä leimaverojen pohjalta, mutta siihen ovat vaikuttaneet myös sosiaaliset ja jopa uskonnolliset näkemykset. Perimmänsä kysymys on ollut erilaisten yhteiskunnallisten instituutioiden varaintarpeesta ja niiden tyydyttämisestä. (Henttula 2005, 28.)

4.2 Perintöverotus

Lakiuudistusta edeltänyt veroasteikko ja puoliso- ja alaikäisyysvähennys ovat olleet voimassa vuodesta 1996 alkaen. Tuolloin asteikkoa muutettiin korottamalla veroprosentteja, jotta valtio sai lisättyä verotuottoja ja rahoittaakseen ansiotulojen verotuksen keventämistä. Muutokset ajoittuivat taloudelliseen matalasuhdanteeseen ja verotuotot olivat yleisesti alentuneet. Varallisuusarvojen alentumisen johdosta myös perintöjen tuotto oli alentunut. Veron tuotto on noussut vuodesta 1996 pääasiassa varallisuusarvojen nousun myötä siten, että perintö- ja lahjaveron osuus valtion ja kuntien verotuloista on noussut 0,47 prosentista 0,69 prosenttiin. Suhteellinen osuus kaikista verotuloista on siten kasvanut lähes 50 prosentilla. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavien verojen osuus on noussut 16,3 prosentista 17,7 prosenttiin eli vajaalla 10 prosenttiyksiköllä. Tarkasteluaikana on keskituloisen palkansaajan ansiotuloveroaste alentunut 40,7 prosentista 31,8 prosenttiin perintö- ja lahjaveroasteikon säilyessä samana. Veroprosentit eivät kansainvälisellä tasolla ole korkeat, mutta perintöveron osuus valtion kaikista verotuloista on keskimääräistä korkeampi sen johdosta, että alin verotettava määrä on rintaperillisten kohdalla selvästi matalampi kuin muissa perintöveroa kantavissa maissa. (HE 58/2007, 8.)

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (100 000 - 60 000)	6 400	vero ylimenevältä osalta.

Yhteensä avopuoliso maksaa perintöveroa 11 100, mutta kuullessaan toiseen veroluokkaan kerrotaan se kahdella, joten perintöveroa tulee maksettavaksi 22 200 euroa.

Jos Lauri kuolisi ensiksi ja Ritvalle jäisi ainoastaan hallintaoikeus Laurin osuuteen asunnosta ja omistusoikeus menisi Laurin veljelle, Laurin veli maksaisi perintöveron jo Laurin kuoltua. Perintöveroa tosin pienentäisi Ritvalle jäänyt hallintaoikeus. (ks. hallintaoikeuden laskentakaava s. 47). Hallintaoikeuden arvon 45 000 (5 % x 9 ikäkerroin x 100 000) vähentämisen jälkeen Laurin veli maksaisi veroa 4 050, vaikkei saa omaisuutta edes käyttää. (Huolman-Lakari 2008, 47.)

Esimerkki 15.

Selviätkö ilman lahjaveroseuraamuksia?

Sukulaiseni ovat myymässä minulle kesämökkikiinteistöä, jonka he ovat itse ostaneet noin kolme vuotta sitten. Voimmeko käyttää silloista kauppahintaa vai vaaditaanko erillinen kiinteistöarvio? En tahdo itselleni lahjaveroseuraamuksia.

Perintö- ja lahjaverolain mukaan käyvän hinnan ja kauppahinnan välinen ero katsotaan lahjaksi, jos sovittu vastike on enintään kolme neljäsosaa käyvästä hinnasta. Eli jos kauppahinta ylittää 75 % kaupan kohteen käyvästä arvosta, annettua alennusta ei pidetä lahjana.

Jos et ole kolmen vuoden aikana ennen kaupantekoa saanut myyjiltä mitään lahjaa etkä saa heiltä lahjaa myöskään kolmen vuoden kuluessa kaupanteon jälkeen, joudut maksamaan lahjaveroa vain, jos kyse on lahjanluonteisesta kaupasta ja saamasi alennus myyjää kohden on vähintään 3 400 euroa.

Kiinteistön käypä arvo eli markkinahinta kannattaa selvittää ennen kaupantekoa. Varmin tapa selvittää aiheutuuko suunnittelemaanne kaupasta lahjaveroseuraamuksia, on pyytää maksullinen ennakkoratkaisu verovirastolta.

Toteutuneiden kauppajen hintoja voitte selvittää Maanmittauslaitoksen kiinteistöjen kauppahintarekisteristä. Myös kiinteistönvälittäjän kirjallinen perusteltu arvio on yksi keino pyrkiä osoittamaan verottajalle kiinteistön kaupantekohetken käypä arvo. (Sorvanto 2008, 90.)

Esimerkki 18.

Avopuolisoiden omistussuhteet

Ostimme yhdessä avomieheni kanssa 30 000 euron hintaisen auton, josta maksoin puolet. Myöhemmin vaihdoimme auton 20 000 euron arvoiseen autoon. Auto on avomieheni nimissä. Olenko oikeutettu saamaan maksamani 15 000 euroa takaisin, jos eroamme tai avomieheni kuolee? Haluaisin varmuuden asiasta, koska jos avomieheni kuolee ensin, eivät hänen perillisensä usko rahoitustani autoon.

Avopuolisilla ei ole avio-oikeuden kaltaista tilannetta. Lähtökohtana on nimiperiaate. Omaisuus kuuluu sille, jonka nimissä se on. Nimiperiaate voidaan kumota, jos henkilö osoittaa, että omaisuus on hankittu yhteiseen lukuun, vaikkakin toisen nimiin. Mahdollista on myös osoittaa velkasuhde eli rahan antajalla (kysyjä) on saamis-oikeus omistajaksi merkityltä.

Lakiuudistuksen myötä kolmanteen veroluokkaan kuuluvat etäiset sukulaiset ja vieraat on siirretty toiseen veroluokkaan, jolloin näiden saamista perinnöstä tai lahjasta menevän veron määrä on ensimmäisen veroluokan mukainen vero kaksinkertaisena. Kolmas veroluokka on poistettu kokonaan. Samalla on laajennettu ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvien henkilöpiiriä. Veroluokkien henkilöpiiriä on laajennettu edellisen kerran vuonna 1984, jonka jälkeen erilaisten uusperheiden ja adoptioiden määrä on lisääntynyt. Ennen lakiuudistusta ensimmäisen veroluokan ulkopuolelle kuului aiempaa enemmän sellaisia perinnönjättäjälle läheisiä henkilöitä, joita ei ole ollut perusteltua asettaa eri asemaan muiden lähisukulaisten kanssa. Lakiuudistuksen jälkeen ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvat seuraavat henkilöt:

- kaikki perinnönjättäjän tai lahjanantajan suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa olevat sukulaiset
- myös ottolapsisuhteessa olevat, puolison lapset ja näiden rintaperilliset
- puolison ottolapsi, jos ottolapsisuhde on perustettu vuoden 1980 alun jälkeen ja tämän ottolapsi
- vanhemman tai ottovanhemman vanhemmat ja ottovanhemmat, periaatteessa myös etäämpänä suoraan ylenevässä polvessa olevat, joihin siis luetaan myös keskenään ottolapsisuhteessa olevat

- kaikki suoraan alenevassa polvessa olevat ottolapset riippumatta siitä, milloin adoptio on tapahtunut.

Muut sukulaiset, kuten sisaret ja veljet, sekä sukuun kuulumattomat henkilöt kuuluvat toiseen veroluokkaan. Uusissa adoptioissa ottolapsi on perintöoikeudellisesti ottovanhempaan nähden täysin oman biologisen lapsen asemassa ja ottolapsen suhde omiin biologisiin vanhempiinsa katkeaa. Tällöin ottolapsen ottolapsi samoin kuin muiden rintaperillisten ottolapsi, kuuluu ensimmäiseen veroluokkaan. Lakiuudistuksen myötä veroluokat eivät seuraa perintökaaren mukaista perimisoikeutta, vaan vanhat adoptiot rinnastetaan aina uusiin adoptioihin. (HE 58/2007, 11 - 12.)

On perusteltua edelleen säilyttää perintöihin ja lahjoihin kohdistuva verotus osana verojärjestelmäämme. Lakiuudistusta edeltävä veroasteikko oli rakenteellisesti vanhentunut, eikä veromuodon perusteisiin kuulunut veronmaksukykyisyysperiaate aina toteutunut riittävästi. Huomion arvoinen asia on myös se, että Suomen perintöverotuksen taso ylittää eurooppalaisen keskimääräisen tason, vaikka perintöverotus ei kuulukaan herkimpiin verojärjestelmän osa-alueisiin kansainvälisen verokilpailun kannalta. Perintöverotuksen keventäminen ottaa huomioon erityisesti pienemmät perintöosuudet ja lesken ja alaikäisten aseman. Hallitusohjelman mukaan uutta perintö- ja lahjaverolakia seuraa sukupolvenvaihdoshuojennukset siten, että huojennus kohdistuu vain aitoon yritys- ja maataloustoiminnan tuotannolliseen toimintaan liittyvään omaisuuteen. (HE 58/2007, 9.)

Perintöveroasteikkoa on tarkistettu siten, että perintöveroa maksetaan I veroluokassa seuraavan asteikon mukaan. II veroluokassa vero on asteikon mukainen vero kaksinkertaisena.

Verotettavan osuuden arvo euroa	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla, euroa	Veroprosentti ylimenevästä osasta
20 000 - 40 000	100	10
40 000 - 60 000	2 100	13
60 000 -	4 700	16

Ennen lakiuudistusta veroasteikko on ollut käytössä vuodesta 1996. Veroasteikko on säilynyt kolmiportaisena. (HE 58/2007, 9.)

Puolisovähennys ja alaikäisyysvähennys ilmentävät veronmaksukykyisyyden periaatetta ja perustuvat sosiaalisiin näkökohtiin. Perintöverorasitus lieventyy tilanteissa, joissa veronmaksukyky on tyypillisesti alhainen. Vaikka alaikäisyysvähennys keventää lasten perintöveroa, suurempi vaikutus on käytännössä kuitenkin sillä, että leskelle perintökaaren nojalla kuuluva oikeus pitää puolisojen asunto halussaan alentaa asunnosta menevän veron määrää. Esimerkiksi 45-vuotiaana leskeksi jääneen henkilön lasten kohdalla asunnon arvosta vähennettävä hallintaoikeusvähennys alentaa käytännössä asunnon verotettavan määrän 45 prosenttiin. Jos asunto kuuluu pelkästään kuolleelle puolisolle, leski saa asunnosta puolet avio-oikeuden nojalla, jollei sitä ole avioehdolla suljettu pois avio-oikeuden piiristä. Tällöin puolet asunnosta tulee perillisille, kuten siinäkin tapauksessa, että puoliset ovat omistaneet asunnon yhdessä. Hallintaoikeuden arvon vähentämisen jälkeen jää tällöin asunnon arvosta perilliselle verotettavaa runsaat 20 prosenttia, mutta jos perillisiä on useita, verotettavaksi osuudeksi jää noin 10 prosenttia tai vähemmän. Huolimatta asunnon arvosta tehtävästä vähennyksestä kuolleen puolison osuus asuntolainasta ja muista veloista vähennetään täysimääräisesti pesän varoista, joten veroa ei välttämättä jää suoritettavaksi lainkaan. Mikäli molemmat puoliset kuolevat samanaikaisesti tai pian peräkkäin, nautintaoikeuden arvo ei mainitulla tavalla kevennä perintöverorasitusta. Pelkällä alaikäisyysvähennyksellä ei juuri ole merkitystä. (HE 58/2007, 9 - 10.)

Veronmaksukykyisyyden näkökulmasta perintöveron keventäminen on perusteltua erityisesti puolison ja alaikäisten lasten kohdalla. Kun pienimmän verotettavan perintöosuuden määrä on korotettu 20 000 euroon, on vähennyksen merkityksen säilyttämiseksi aiheellista nostaa myös puoliso- ja alaikäisyysvähennysten määrää. Puolisovähennys nostettiin 6 800 eurosta 60 000 euroon ja alaikäisyysvähennys 3 400 eurosta 40 000 euroon. (HE 58/2007, 10.)

Esimerkki 19.

Paljonko kukin saa ja maksaa perintöveroa P:n jäämistöstä 300 000 euroa, kun lapsia on kolme A ja B ja C, joista B on kuollut ja häneltä jäi puoliso ja kaksi lasta D ja F? C on vielä alaikäinen.

A saa 100 000 euroa, josta maksaa perintöveroa seuraavasti:

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (100 000 - 60 000)	6 400	vero ylimenevästä osasta

Yhteensä A joutuu maksamaan perintöveroa 11 100.

Koska B on kuollut, hänen lapsensa saavat isänsä osuuden P:n jäämistöstä. 100 000 euron perintöosuus jaetaan lasten kesken, joten D ja F saavat kumpikin 50 000 euroa, josta he maksavat perintöveroa seuraavasti:

40 000	2 100	vero alarajan kohdalla
13 % (50 000 - 40 000)	1 300	vero ylimenevästä osasta

Yhteensä D ja F joutuvat maksamaan perintöosuuksistaan perintöveroa 3 400.

C saa myös 100 000 euroa, mutta hän saa alaikäisyysvähennyksen 40 000 euroa, eli hän maksaa veroa vain 60 000 eurosta. Yhteensä C maksaa perintöveroa 4 700 euroa.

Esimerkki 20.

P:n jäämistö on 300 000 euroa ja lesken omaisuus 200 000 euroa. Paljonko kukin saa ja maksaa perintöveroa, kun lapsia on kaksi A ja B, joista B on kuollut ja häneltä jäi puoliso ja kaksi lasta C ja D? D on vielä alaikäinen.

Ensin tehdään ositus $300\,000\text{ €} + 200\,000\text{ €} = 500\,000\text{ €} / 2 = 250\,000\text{ €}$ avio-osa. Leski saa 250 000 euroa (200 000 euroa omia varoja ja 50 000 euroa tasinkoa). Leskelle ei tule veroseuraamuksia.

A saa perintöä 125 000 euroa, josta hän maksaa perintöveroa seuraavasti:

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (125 000 - 60 000)	10 400	vero ylimenevästä osasta

Yhteensä A maksaa perintöveroa yhteensä 15 100 euroa.

C saa perintöä 62 500 euroa, josta hän maksaa perintöveroa seuraavasti:

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (62 500 - 60 000)	400	vero ylimenevästä osasta

Yhteensä C maksaa perintöveroa 5 100 euroa.

Myös D saa perintöä 62 500 euroa, mutta hänen kohdallaan alaikäisyysvähennys ei tule huomioon, sillä se koskee vain perinnönjättäjän omaa alaikäistä lasta. Tässä tapauksessa D on perinnönjättäjän lapsenlapsi. Hän maksaa perintöveroa samalla tavalla kuten C.

Esimerkki 21.

P:n jäämistö on 400 000 euroa ja lesken omaisuus 500 000 euroa. Paljonko kukin saa ja maksaa perintöveroa, kun lapsia on kaksi, A ja B, joista B on kuollut ja häneltä jäi puoliso ja kaksi lasta C ja D? D on vielä alaikäinen. Tässä tapauksessa alaikäisyysvähennys ei koske häntä, sillä vain perinnönjättäjän rintaperillisellä on oikeus alaikäisyysvähennykseen.

Vaihtoehtoja on kaksi. Joko leski ei luovuta tai luovuttaa tasinkoa. Tarkastellaan ensin ensimmäistä vaihtoehtoa. Siis leski ei luovuta tasinkoa, hän pitää omat varansa 500 000 euroa ja hänelle ei koidu veroseuraamuksia.

A saa perintöä 200 000 euroa, josta hän maksaa perintöveroa seuraavasti

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (200 000 - 60 000)	22 400	vero ylimenevästä osasta

Yhteensä A maksaa perintöveroa 27 100 euroa.

C ja D saavat perintöä 100 000 euroa

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (100 000 - 60 000)	6 400	vero ylimenevästä osasta

Yhteensä C ja D maksavat perintöosuuksistaan perintöveroa 11 100 euroa.

Vaihtoehdossa kaksi leski luovuttaa tasingon, pitää 450 000 euroa, eikä hänelle koidu veroseuraamuksia.

A saa perintöä 225 000 euroa, josta hän maksaa perintöveroa seuraavasti:

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (225 000 - 60 000)	26 400	vero ylittävältä osalta

Yhteensä A maksaa perintöveroa 31 100 euroa.

C ja D saavat perintöä 112 500, josta he maksavat perintöveroa seuraavasti:

60 000	4 700	vero alarajan kohdalla
16 % (112 500 - 60 000)	8 400	vero ylittävältä osalta

Yhteensä C ja D maksavat perintöveroa 13 100 euroa.

kuitenkaan toteuttanut tätä periaatetta, sillä lahjaverotuksessa noudatettu kolmen vuoden kumulointiaika (yhteenlaskuaika), jonka kuluessa saman antajan samalle saajalle antamat lahjat verotetaan kuten yksi lahja, on varsin lyhyt. Ennen lakiuudistusta pystyttiin esimerkiksi 15 vuoden aikana lahjoittamaan yhteensä 17 000 euron arvosta varallisuutta verovapaasti. Koska verovapaa 3 400 euron määrä oli lahjanantajakohtainen, puoliset pystyivät yhdessä lahjoittamaan 34 000 euroa, eli kymmenkertaisesti perintöverotuksessa pienimmän verotettavan määrän verran. Perintöveron alaraja on nostettu 20 000 euroon, joten 15 vuoden aikana voitaisiin lahjoittaa verovapaasti 100 000 euroa, puoliset yhdessä 200 000 euroa varallisuusasemansa sen salliessa. Kumulointiajan pidentämisellä tätä voitaisiin rajoittaa, mutta käytännössä kumulointiaika ei voisi ylittää 10 vuotta. Jos ajaksi asetettaisiin 10 vuotta, samassa tilanteessa varoja voidaan siirtää 80 000 euron arvosta verovapaasti. Jos taas sama määrä varallisuutta siirtyy perintönä, vero olisi 7 900 euroa. (HE 58/2007, 12.)

Esimerkki 23.

A antoi lapselleen B:lle lahjana kiinteistön, jonka arvoksi katsottiin verotuksessa 150 000 euroa. B:lle maksuunpantava lahjavero määräytyy laskemalla verotaulukosta seuraavasti. (ks. asteikko s. 41)

50 000	5 690	vero alarajan kohdalla
16 % (150 000 - 50 000)	16 000	vero ylimenevältä osalta

Saannosta määrättävä lahjaveron määrä on siten yhteensä 21 690 euroa.

Esimerkki 24.

A lahjoitti sisarelleen B:lle 10 000 euroa rahaa. Sisar luetaan toiseen veroluokkaan. Lahjaveron lasketaan seuraavasti:

4 000	100	vero alarajan kohdalla
10 % (10 000 - 4 000)	600	vero ylimenevältä osalta

B:n veroluokka on II, joten maksuunpantavan veron määrä on $2 \times (100 + 600) = 1\,400$ euroa.

Perintö- ja lahjaverotuksessa veroasteikot on laadittu progressiivisiksi. Jos jokaista yksittäistä saantoa pidettäisiin aina toisista saannoista riippumattomana, voitaisiin saavuttaa huomattavia taloudellisia etuja vain jakamalla lahja useaan erilliseen osaan. Vastaavasti tulevaa perintöveroa voitaisiin olennaisesti alentaa ennen kuolemaa annetuilla lahjoilla. Äärimmäisissä tapauksissa koko perintö- ja lahjavero voitaisiin välttää. Jottei veron progressiivista luonnetta voitaisi mitätöidä, lakiin on otettu erityiset säännökset useiden lahjojen ja lahjojen ja perinnön yhteenlaskemisesta. Yhteen voidaan laskea myös 4 000 pienempiä lahjoja, jotka muuttuvat kumuloinnissa veronalaisiksi, jos lahjojen yhteenlaskettu arvo on 4 000 euroa tai enemmän. Kumuloinnin toimittamisen kannalta on merkityksentöntä, onko aikaisemmin kumuloitavista lahjoista maksettu perintöveroa vai ei. (Puronen 2005, 337 - 338.)

Lahjaverosta vapaan määrän korottaminen perintöveroasteikkoa vastaavaksi johtaisi elinai- kana tapahtuvien siirtojen yleistymiseen ja sitä kautta perintöverotuksen pohjan kapenemi- seen. Vaikutukset voisivat olla merkittävät, kun eliniän pidentyessä suvussa on samaan aikaan elossa rintaperillisiä usein kolmessa, jopa neljässä polvessa. Lahjan antaminen perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja osapuolet voivat vapaasti määrittää sekä lahjan tason että ajankohdan, ja turvata toimillaan myös lahjansaajan kyvyn suoriutua verosta, joten lahjaverotuksen tasoon ei ole katsottu kohdistuvan samanlaisia alentamisperusteita kuten perintöverotukseen. Lahja- verotuksen tason korottamista ei voitu myöskään perustella tasavertaisuusnäkökohdilla, kos- ka korkea verovapaa määrä suosii elinai- kana tehtyjä lahjoituksia, joihin on edellytykset vain vararakkailta kotitalouksilla, joilla on käteisiä varoja. (HE 58/2007, 12.)

Verouudistuksen myötä lahjaverotuksen taso eriytettiin perintöverotuksesta. Lakiin otettiin erillinen asteikko lahjaverotusta varten. Lahjaveroa maksetaan I veroluokassa seuraavan as- teikon mukaan:

Verotettavan osuuden arvo euroina	Veron vakioerä osuuden ala- rajan kohdalla euroina	Veroprosentti ylimenevästä osasta
4 000 - 17 000	100	10
17 000 - 50 000	1 400	13
50 000 -	5 690	16

Asteikko vastaa muuten entistä perintöveroasteikkoa, mutta pienimmän verotettavan osuuden määrä korotettiin 3 400 eurosta 4 000 euroon kuluttajahintaindeksiä vastaavaksi. Sama kolmen vuoden kumulointiaika on säilynyt lakiuudistuksen jälkeenkin. Samaa kumulointiaikaa sovelletaan myös silloin, kun lahjanantaja kuolee kolmen vuoden kuluessa lahjoituksesta. Tänä aikana annettu lahja lisätään saajan verotettavaan perintöosuuteen ja perintöveroasteikon mukaan lasketusta verosta vähennetään aiemmin suoritettu lahjavero. Koska veroasteikot on eriytetty, on täysin mahdollista, että pesäosuuden ja siihen lisätyn lahjan yhteismäärästä menevä vero alittaa lahjasta aiemmin suoritetun veron, mutta lahjaveroa ei kuitenkaan palauteta. Vastaavaa periaatetta noudatetaan silloin, kun kolmen vuoden aikana saadut ennen ja jälkeen lain voimaantuloa annetut lahjat otetaan huomioon veroa määrättäessä. Sama koskee myös tilannetta, jossa lahjan verotettu määrä on ennakoperintöä, joka lisätään pesän säästöön riippumatta siitä, miten kauan ennen perinnönjättäjän kuolemaa se on annettu. Perintökaaren mukaan tavanomaista arvokkaampi lahja katsotaan ennakoperinnöksi, jollei muuta ole otaksuttava tarkoitettuna tai, jollei muuta ole määrätty esimerkiksi lahjakirjassa. Lahjaa ei ole katsottu ennakoperinnöksi esimerkiksi tilanteessa, kun kaikille rintaperillisille on ketään suosimatta annettu saman määräinen lahja. (HE 58/2007, 12 - 13.)

Lahjakirjassa on ollut edullista verotuksellisesti määrätä, että kyseessä ei ole ennakoperintö, koska ennakoperintö lisätään pesän varoihin tai muu kolmen vuoden aikana ennen kuolemaa annettu lahja lisätään perintöosuuteen, perintöosuuksien määrä nousee ja progressio vastaavasti kasvaa. (HE 58/2007, 13.)

4.4 Verosuunnittelu

Verosuunnittelulla pyritään hakemaan laillisin keinoin mahdollisimman pienet veroseuraamukset esimerkiksi siirrettäessä omaisuutta jälkipolvelle. Hyvä verosuunnittelu on usein pitkän aikavälin suunnittelua. Verosuunnittelu edellyttää hyvää verolakien, oikeuskäytännön ja paikallisen verotuskäytännön tuntemusta, mutta vähintäänkin yhtä tärkeää on tuntea myös siviilioikeutta. Verosuunnittelun ja veronkierron raja voi joskus olla hiuksenhieno, ja se, minä joku toinen verottaja näkee veronkiertona voi toisen mielestä olla täysin mahdollista. Tulokinnat ja ratkaisut perustuvat asian käsittelijän näkemykseen ja harkintaan. Lahjaveroituksen ennakoitavuutta lisää kuitenkin huomattavasti mahdollisuus saada maksullinen ennakkoratkaisu aiotusta toimenpiteestä lahjanantajan verotoimistosta. (Lindholm 2006, 37.)

Ennen lakiuudistusta pienin verotettava osuus oli 3 400 euroa. Lakiuudistuksen myötä summa kohosi elinkustannusindeksin mukaisesti 4 000 euroon. Helpoin tapa harjoittaa lahjaverosuunnittelua on pitää mielessä ”sentin alle 4 000 euroa” -sääntö. Omaisuus voi olla rahaa, auto, osakkeita ja niin edelleen. Toisin sanoen se voi olla mitä tahansa omaisuutta, kunhan sen arvo jää alle 4 000 euroa. Asunto-osakkeen osalta lahjoitus on tehtävä määräosin, esimerkiksi 1/20 osa tietyn asunto-osakkeen osakkeista. Ongelmaksi muodostuu silloin lähinnä arvon osuminen oikeaan, sillä verottajalla on itsenäinen arvonmäärittäoikeus. Jos määräosan arvo osuu vaikkapa tasan 4 000 euroon, on seurauksena lahjaverotus. Kiinteän omaisuuden, esimerkiksi kesämökin osalta määräosaisia alle 4 000 euron lahjoituksia hankaloittaa käytännössä kiinteän omaisuuden lahjoituksen määrämuotovaatimukset, kuten kaupanvahvistajan käyttö. Säännöksen voi tavallaan kiertää ottamalla kohteeksi ainoastaan määräosan kesämök-kirakennuksesta, mutta maapohja jää silloin vielä lahjanantajalle. Tämän tyyppiset lahjoitukset on vain dokumentoitava hyvin ja saatettava myös verottajan tietoon mahdollisten myöhempien näyttökysymysten vuoksi. Jos kesämökki on vuokramaalla, ei esimerkiksi kaupanvahvistamisongelmaa ole. (HE 58/2007, 12; Lindholm 2006, 37.)

Alle 4 000 euron -säännön osalta ei vaadita, että lahjanantaja tai saaja olisi keskenään sukua. Verottoman alle 4 000 euron lahjan voi siis periaatteessa antaa kenelle tahansa. Lahjansaajan samalta lahjanantajalta saamat lahjat lasketaan yhteen ja lopullinen kokonaislahjavero määrätään lahjojen yhteissumman perusteella, mikäli lahjat on saatu kolmen vuoden aikaperiodin sisällä. Verosta vähennetään se lahjavero, joka on jo suoritettu aikaisemmista lahjoista. Tarkastelujakso on päivästä päivään, joten alle 4 000 euron verovapaa lahjakin voi muuttua verolliseksi lahjaksi, jos sama lahjanantaja antaa samalle lahjansaajalle liian aikaisin uuden lahjan ja lahjat ovat yhteensä vähintään 4 000 euroa. Perintö- ja lahjaverolain mukaan eri antajilta saadut lahjat on verotettava erikseen. Jos useammalla lahjanantajalla on varallisuutta antaa oma lahja, päästään hyödyntämään alle 4 000 euroa -sääntöä ja kokonaissummat voivat muodostua hyvinkin suuriksi. (Lindholm 2006, 38 - 40.)

Esimerkki 25.

Voinko saada verottoman lahjan?

Olen saanut äidiltäni verottoman lahjan (3 399 euroa) 1.3.2007. Voinko vastaanottaa häneltä 600 euron lahjan verottomana kuluvan vuoden maaliskuussa, esimerkiksi 1.3, jolloin uusi laki perintö- ja lahjaverosta on tullut voimaan ja jolloin uuden lain mukainen 4 000 euron lahja juuri alittuu? Seuraavan verottoman lahjan (3 999) voin kaikei vastaanottaa äidiltäni maaliskuussa 2011. Olemmeko ymmärtäneet asian oikein?

Olette ymmärtäneet asian muutoin oikein, mutta seuraavan verovapaan lahjan voitte saada äidiltänne jo 1.3.2010. Kun 1.3.2007 saatu veroton lahja 3 399 euroa lasketaan yhteen uuden lain voimaantulon (1.1.2008) jälkeen 1.3.2008 saadun 600 euron lahjan kanssa, jää niiden yhteissumma alle 4 000 euroa, joka on uusi verotettavan lahjan alaraja. Lahjaveroa ei siis mene myöskään tästä 600 eurosta.

Äitinne voi antaa halutessaan teille verovapaan lahjan tasan kolmen vuoden päästä ensimmäisestä lahjoituksesta eli 1.3.2010. Lahja voi kuitenkin olla enintään 3 399 euroa, koska se ja tänä vuonna maaliskuussa annettu 600 euroa lasketaan yhteen. Maaliskuussa 2011 voit saada verovapaana taas 600 euroa.

Toisaalta, jos haluat saada tuon 3 999 euroa verottomasti yhdellä kertaa, se on mahdollista vasta maaliskuussa 2011, samannumeroisena päivänä, jona vuonna 2008 sait 600 euroa. Lahjaverotuksen edellytyksiä tarkasteltaessa kolmen vuoden aikana samalta antajalta saadut lahjat lasketaan yhteen myös uuden lain mukaan. Lahjaa, joka on annettu samana päivämääränä kolme vuotta ennen toista lahjaa, ei ole oikeuskäytännössä katsottu annetun kolmen vuoden kuluessa, eikä lahjoja voida laskea yhteen. (Lindholm 2008, 89.)

Verotusmenettelylaissa on säännös selvittämättömästä omaisuuden lisäyksestä. Se verotetaan ansiotulona tuloverotuksessa ja on tietyn tyyppistä arvioverotusta. Säännöksen perusajatuksena on, että verovelvollisen tulee kyetä selvittämään, kuinka hänen nettovarallisuutensa on lisääntynyt. Jos verovelvollinen ei esitä luotettavaa selvitystä siitä, että omaisuuden lisäyksen on katsottava muodostuneen aikaisemmin verotetusta tai verovapaasta tulosta tai tulosta, jota ei voida enää jälkiverottaa, pidetään lisäystä hänen verovuodelta verotettavana tulonaan. Arvioverotuksen kohteeksi joutuneet vetoavat usein siihen, että lähisukulaiset ovat antaneet heille verottomia lahjoja. Tällöin lahjat olisi myös kyettävä osoittamaan luotettavasti toteen siten, että verottaja vakuutetaan lahjoitusten todellisuudesta, esimerkiksi tiliotteella, pankin tositteella ja niin edelleen. Epämääräiset väitteet tai esimerkiksi vanhempien kirjalliset todistelutkaan eivät yleensä vakuuta verottajaa, vaan seurauksena on verotus selvittämättömästä omaisuuden lisäyksestä. On siis suositeltavaa, että myös verottomat lahjat annetaan siten, että ne voidaan näyttää toteen tarvittaessa. Kuitenkin perintö- ja lahjaverolaissa on säädetty, että verottomista lahjoista ei tarvitse antaa lahjaveroilmoitusta, ellei sitä erikseen vaadita, mutta lahjaveroilmoitusta ei myöskään ole kielletty antamasta. Jos kolmen vuoden yhteenlaskusääntö aiheuttaa sen, että lahjaveroa menee, on lahjaveroilmoitus kuitenkin annettava. (Lindholm 2006, 40 - 41.)

Tavanomaisesta koti-irtaimistosta ei suoriteta lahjaveroa, jos se on tarkoitettu lahjansaajan tai hänen perheensä henkilökohtaiseen käyttöön, siltä osin kuin lahjan arvo ei ole 4 000 euroa

suurempi. Koti-irtaimistoa ovat muun muassa huonekalut, taloustavarat, kodinkoneet, televisiot ja niin edelleen. Niiden täytyy tulla perheen käyttöön ja olla tavanomaista koti-irtaimistoa. Tavanomaisuus ratkaistaan tapauskohtaisesti, esimerkiksi tietyt maalaukset eivät ole tavanomaisia, sillä niitä ei tavanomaisesti ole joka kodin seinällä. Korutkaan eivät ole koti-irtaimistoa. Jos koti-irtaimisto on yli 4 000 euroa, se on kokonaan veronalainen. Kun koti-irtaimisto on enintään 4 000 euroa, sitä ei lasketa yhteen muiden lahjojen kanssa, kun sovelletaan kolmen vuoden yhteenlaskusääntöä. (Lindholm 2006, 41 - 42.)

Viimeistään silloin huomataan verosuunnittelun olevan pitkän aikavälin suunnittelua, kun kuoleman lähestyessä ryhdytään siirtämään omaisuutta jälkipolville lahjoituksin perintöverojen vähentämiseksi. Perintö- ja lahjaverolain mukaan perintöverotusta toimitettaessa on otettava huomioon muu lahja, jonka perillinen tai testamentinsaaja on saanut perinnönjättäjältä kolmen viimeisen vuoden kuluessa ennen tämän kuolemaa, ja joka ei ole enintään 4 000 euron arvoinen koti-irtaimistolahja tai koulutus-, kasvatus- tai elatuslahja. Näitä ei siis oteta huomioon, mutta alle 4 000 euron arvoiset rahalahjat otetaan huomioon siten esimerkiksi perintöverotuksessa, jos perillinen on saanut sellaisen kolme vuotta ennen perittävän kuolemaa. Lahjat otetaan huomioon vaikka niistä olisi jo jouduttu maksamaan lahjaveroa. (Lindholm 2006, 46.)

Ennakkoperintö on jäämistöoikeudellinen käsite, ja sitä pidetään siviilioikeudellisesti lahjana. Lahja- ja perintöverotuksessa merkitsee ratkaisevasti, onko kyseessä ennakkoperintö vai ei. Perintöverotuksessa ennakkoperinnöt otetaan aina huomioon, vaikka ne olisi annettu miten kauan tahansa ennen perinnönjättäjän kuolemaa. Niihin ei sovelleta mitään kolmen vuoden sääntöä. Yleensä ennakkoperinnöt kiristävät kokonaisveroja perintö- ja lahjaverosteikon progressiovaikutuksen vuoksi. Siitä johtuen ennakkoperintöjä pyritään verotuksellisessa mielessä välttämään ja lahjakirjoissa usein todetaankin, että kyseessä ei ole ennakkoperintö. Ennakkoperinnöt on siis aina mainittava perittävän perukirjassa tai sitten on syytä todeta, ettei ennakkoperintöjä ollut annettu. Myös lesken antamat ennakkoperinnöt on aina merkittävä perukirjaan, koska ne voivat siviilioikeudellisten sääntöjen kautta vaikuttaa perintöverotuksen toimittamiseen ensin kuolleen puolison jälkeen. (Lindholm 2006, 47 - 48.)

Usein varsinkin vanhemmat avustavat lapsiaan korottomilla lainoilla. Myös muissa henkilösuhteissa voi olla korottomia lainoja, mutta yritysverotuksessa on poikkeuksia tästä säännöstä. Järjestelynä koroton velka on täysin laillinen ja mahdollinen verottajankin mielestä, kunhan kyseessä on todellinen velka. Korottomuudesta ei veroteta kumpaakaan osapuolta.

Koron perimättä jättäminen ei ole lahja lainansaajalle eikä tuloa lainanantajalle. Jos korkoa kuitenkin peritään, on se saajalleen verotettavaa pääomatuloa ja vastaavasti maksajalle vähennyskelpoista lainan käyttötarkoituksesta riippuen. Jos kyseessä ei ole todellinen velka, velkapääoma voi sen sijaan olla lahja lainansaajalle. Velan syntyminen ei edellytä, että siitä laaditaan velkakirja, joten saamisoikeus voidaan siis perustaa vapaamuotoisesti, mutta toisaalta näyttökysymysten vuoksi velkakirja on aina syytä laatia. Velkakirja voidaan laatia myös jälkikäteen kirjaamalla ylös se, mitä aiemmin on suullisesti sovittu. Lainausjärjestelyn tulee olla uskottava ulkopuolisen silmin katsottuna, painoarvoltaan merkityksellisiä ovat esimerkiksi laina-ajan pituus ja lainan lyhentämistapa aikatauluineen. Uskottavuutta velalle voi hakea noudattamalla velkasuhteessa esimerkiksi samantyyppisiä ehtoja kuin pankit käyttävät omassa lainanannossaan, mutta mikään pakko se ei kuitenkaan ole. Verottaja pysyy yleensä tyytyväisenä, mikäli muistaa lyhentää lainaa säännöllisesti rahalla, vaikkakin pienemmillä summilla. Lyhennykset on kyettävä näyttämään myös toteen eli maksukykyisyyttä on oltava. Lahjaverotusriskiä merkitsevät pitkä laina-aikataulu ilman lyhennyksiä ja bullet-lainat, joissa takaisinmaksu tapahtuu kerralla vuosien päästä. Myös laina, joka sovitaan maksettavaksi takaisinvaadittaessa, merkitsee lahjaverotusriskiä. Sääntönä voidaan pitää, että mitä kummallisempiin järjestelyihin lainasuhteessa on ryhdytty, sitä suurempi riski verottajan puuttumiselle on olemassa. Koroton velka on velkojalle juridisesti siis saatava. Jos se on maksamatta vielä velkojan kuolinhetkellä, se tulee perintöverotuksen piiriin. (Lindholm 2006, 51 - 53.)

Jos lahjoitus pilkotaan siten, että toiselle annetaan hallintaoikeus ja toiselle omistusoikeus lahjaan, ei hallintaoikeuden saaja ole lain mukaan lahjaverovelvollinen saamastaan hallintaoikeudesta. Lähtökohtana on siis lahjaverottomuus, joka perustuu seuraavaan säännökseen: Lahjaveroa ei suoriteta lahjana saadusta elinkautisesta nautintaoikeudesta, eläkkeestä tai muusta elinkaudeksi tai määrävuosiksi jollekin lahjana annetusta etuudesta. Jos omaisuuden omistusoikeuden lahjoittaja sen sijaan pitää hallintaoikeuden itsellään, mitään lahjoitusta hallintaoikeuden osalta ei edes tapahdu, koska hallintaoikeus pysyy alkuperäisellä omistajallaan. Lahjan arvo kuitenkin on omistusoikeuden saajalle pienempi, koska siinä rasitteena on toisen hallintaoikeus. (Lindholm 2006, 71.)

Hallintaoikeudelle on tunnusomaista, että se kestää yleensä vuosia ja että hallintaoikeutta nauttiva ei maksa kenellekään korvausta edustaan. Hallintaoikeus käsittää oikeuden hallita tai käyttää esinettä ja saada siitä mahdollinen tuotto. Edun saanut ei lähtökohtaisesti joudu maksamaan edustaan veroa. Vain siinä tapauksessa verovelvollisuus on mahdollinen, että oikeudensaaja saa edusta toistuvaa tuloa, kuten vuokratuloa. Hyvin tavalliseksi on käynyt sellainen

lahjajärjestely, jossa lahjanantaja pidättää itselleen lahjoittamaansa esineeseen elinikäisen hallintaoikeuden. Tavallisimmin kyseessä on asunnon lahjoittaminen. (Puronen 2001, 69 - 70.)

Hallintaoikeuden arvo vähennetään lahjoitetun asunnon arvosta edellyttäen, että haltija ei maksa omistusoikeuden saaneelle käytöstään vastinetta. Hallintaoikeuden vähennysoikeuden tulee olla sovittu eliniäksi tai muuten määrääjäksi. Merkityksellistä on se mitä on sovittu, kun lahja on luovutettu. Myöhemmin tapahtuneet muutokset eivät johda takautuviin muutoksiin verotuksessa. Hallintaoikeuden arvo lasketaan kertomalla saajan ikäkertoimella edun vuotuisarvo. Ellei muuta osoiteta, asuntoedun vuotuisarvo on 5 % lahjan arvosta, vapaa-ajan asunnon osalta käytetään yleensä 3 %. Ikäkertoimet pienenevät hallintaoikeuden saajan vanhetessa. Ikäkertoimet löytyvät liitteestä 5. (Puronen 2001, 70.)

Hallintaoikeuden vähentäminen lahjan arvosta tapahtuu seuraavan kaavan mukaisesti: Omaisuuden arvo x 5 % (tuottoarvo) x ikäkerroin. Jos esimerkiksi 55-vuotias isä lahjoittaa 50.000 euron arvoisen asunto-osakkeen pojalleen, maksaa hän lahjasta veroa 5.690 euroa. Isä pidättää osakkeeseen hallintaoikeuden, jolloin lahjan arvo laskee hallintaoikeuden arvolla seuraavasti:

- $50.000 \text{ euroa} \times 5 \% \text{ (tuottoarvo)} \times 10 \text{ (ikäkerroin)} = 25.000 \text{ euroa}$ (hallintaoikeuden arvo)
- Näin ollen veroa jää maksettavaksi enää 25.000 euron lahjasta, mistä maksetaan lahjaveroa 2.440 euroa.

Esimerkki 26.

A:lla ja B:llä on yhteinen asunto-osake, arvo 200 000 euroa. Lisäksi A:lla on rahaa 20 000 euroa ja B:llä rahaa 40 000 euroa. A kuolee. Lasketaan paljonko kukin saa, kun jakajina ovat leski B ja lapsi C. Lasketaan paljonko on vero, kun leski käyttää hyväkseen kaikki lain suomat oikeutensa. Leski on 65-vuotias.

Tehdään ensin ositus:

	A	B
Asunto	100 000	100 000
Tili	20 000	40 000
Säästö	120 000	140 000

Esimerkki 28.

Avopuolisot omistavat pienen asunnon puoliksi. Toisen kuoltua 57-vuotias avoleski saa hallintaoikeuden 39 000 euron arvoisen asunnon puolikkaaseen, jonka omistusoikeus menee kuolleen avopuolison veljelle. Muuta omaisuutta perittävältä ei jää.

Kun hallintaoikeuden arvo $5\% \times 10 \text{ ikäkerroin} \times 39\,000 = 19\,500$ vähennetään 39 000 eurosta, jää jäljelle 19 500. Veljen ei tarvitse maksaa siitä lainkaan veroa, koska alle 20 000 euron perintö on nykyään veroton. (Huolman-Lakari 2008, 48.)

4.5 Sukupolvenvaihdos

Sukupolvenvaihdostilanteissa voi aiheutua ongelmia omaisuuden arvostamisessa. Perintöverotuksessa omaisuus arvostetaan käypään arvoon, mutta maatilan tai yrityksen siirtymiseen jatkajalle saattaisi siten liittyä niin raskas perintö- tai lahjaverotaakka, että se estäisi sukupolvenvaihdoksen, taikka häiritäisi oleellisesti jatkajan mahdollisuuksia harjoittaa yritystoimintaa. Siitä johtuen perintö- ja lahjaverolakiin on sisällytetty sukupolvenvaihdosta koskevat huojennussäännökset. Ne sisältävät siirtyvän varallisuuden arvostussäännöksen sekä mahdollisuuden saada maksuaikaa perintö- tai lahjaveron maksamiseen. Sukupolvenvaihdosta on aina suunniteltava huolellisesti ja järkevää on pyrkiä sen toteuttamiseen jo luopujan elinaikana, koska suunnittelumahdollisuudet ovat silloin laajemmat. Luopujan elinaikana vaihdos voidaan tehdä muun muassa lahjana tai lahjanluontoisella kaupalla. (Lindholm 2001, 91.)

Verohuojennuksen sukupolvenvaihdoksessa voi saada sekä perintö- että lahjaverosta. Huojennus on mahdollinen mikäli:

1. Perintöön tai lahjaan sisältyy maatila tai yritys tai vähintään kymmenesosa niistä.
2. Huojennuksen myöntäminen edellyttää, että verovelvollinen jatkaa perintöön tai lahjaan sisältyvällä maatilalla maatalouden harjoittamista tai yrityksessä yritystoimintaa.
3. Maatilasta tai yrityksestä määrättävän veron määrä on vähintään yli 850 euroa.

Verohuojennuksen voi saada myös lahjanluontoisesta eli alihintaisesta kaupasta, mutta huojennusedun määrän laskeminen on varsin monimutkaista. Kun perintönä tai lahjana saadaan maatila, saadaan huojennus myös metsän osalta, mutta pelkän metsätilan saaminen perintönä tai lahjana ei oikeuta huojennukseen. Yrityksellä tarkoitetaan liikettä tai ammattia, jonka tulos vahvistetaan elinkeinotuloverolain mukaan. Huojennuksen voi saada, jos perintöön tai

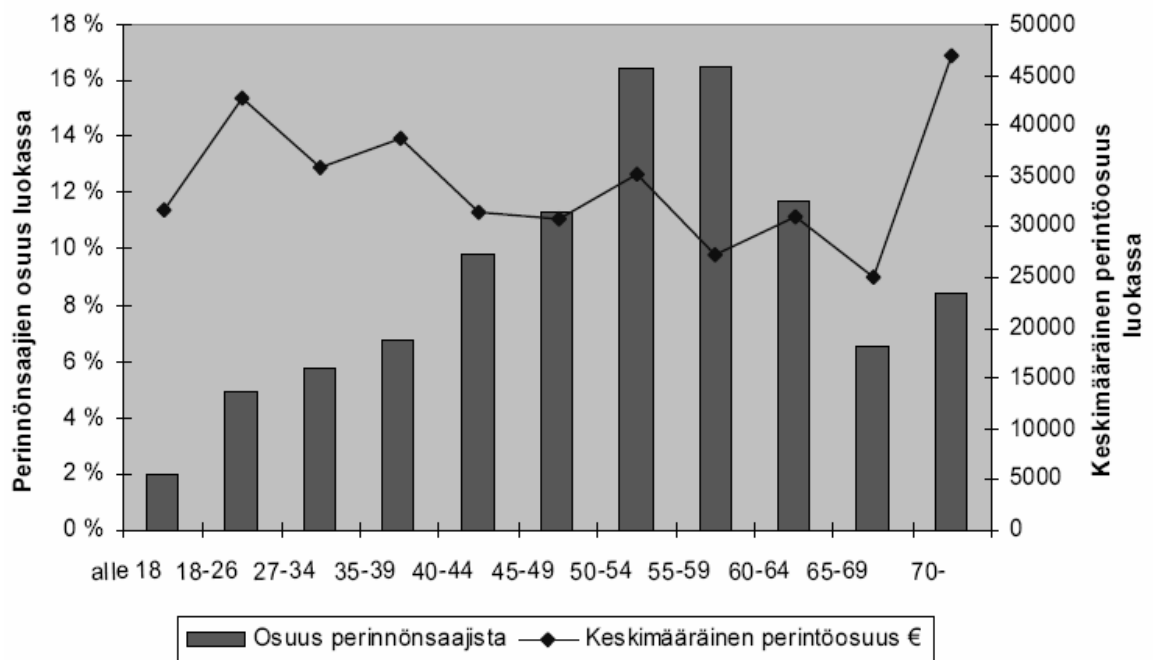
lahjaan sisältyy ammatin tai yksityisliikkeen varallisuus, avoimen yhtiön tai kommandiitti-yhtiön yhtiöosuus tai osakeyhtiön osakkeita. Jotta huojennus voisi koskea yrityksen omistusoikeuden siirtymisestä johtuvaa perintö- tai lahjaveroa, yrityksen on harjoitettava liiketoimintaa. Huojennusedun saaminen yritystoiminnankin osalta edellyttää henkilökohtaista työpanosta yrityksessä. Verotuskäytännössä on yleensä hyväksytty riittäväksi toimiminen esimerkiksi yhtiön hallintoelimissä, kuten osakeyhtiön hallituksessa. (Lindholm 2001, 93 - 95.)

Saatu verohuojennus voidaan menettää ja siten perusteettoman verohuojennuksen saamisen estämiseksi jatkajalle on säädetty minimitoiminta-aika yrityksessä. Jos jatkaja luovuttaa pääosan maatilasta, muusta yrityksestä tai sellaisen osasta ennen kuin viisi vuotta on kulunut perintö- tai lahjaverotuksen toimittamispäivästä, määrätään verovelvollisen maksettavaksi aikanaan huojennuksen nojalla maksuunpanematta jätetty vero 20 % korotettuna. Pääosan luovuttaminen tarkoittaa yli puolikasta luovutetusta maatilasta, muusta yrityksestä tai sellaisen osasta. Huojennusetua ei kuitenkaan menetä konkurssin, pakkohuutokaupan, pakkolunastuksen eikä yritystoiminnan lopettamisen vuoksi. Vapaaehtoinen lopettaminen vienee kuitenkin veroedun. (Lindholm 2001, 101 - 102.)

Uudessa hallitusohjelmassa luvattiin sukupolvenvaihdoksille täysi verovapaus, mutta julkisuuteen on tullut tieto, että se tulee toteutumaan vain osittain. Ohjelmassa hallitus on luvannut, että verovapaus koskisi vain aitoa yritystoimintaa ja sitä osaa omaisuudesta, joka liittyy yrityksen tuotannolliseen toimintaan. Monet veroasiantuntijat ovatkin rajusti arvostelleet täyttä verovapautta, joka käynnistäisi laajan verosuunnittelun. Myös rajanvedosta yritystoimintaan kuuluvan ja muun yritystoimintaan kuulumattoman omaisuuden välillä on povattu jatkuvaa riidanaihetta. Hallitus ja eduskunta ovat hioneet mallia siten, että sukupolvenvaihdosten verohelpotus toteutuisi niin, että jatkajalle siirtyvän yritysvarallisuuden perintö- ja lahjaverotusta kevennettäisiin entisestään. Tämä toteutettaisiin nostamalla sukupolvenvaihdosten verohuojennus nykyisestä 60 prosentista 80 prosenttiin. Syynä siihen, miksi hallitusohjelmassa luvattua täyttä verovapautta yritysten tai maa- ja metsätilojen sukupolvenvaihdoksille ei ole tulossa, on se, että yritysten taseista pitäisi erotella verovapauteen oikeuttavat varsinaiseen yritystoimintaan liittyvät varat. Tämä tarkoittaisi hankalaa taseiden avaamista eli sijoitusomaisuuden rajaamista verovapauden ulkopuolelle. (Hertsi 2008a, 3; Hertsi 2008b, 9.)

4.6 Vaikutukset perintöveron tuottoon

Vuoden 2006 tasolla perintö- ja lahjaveroa kertyi 505 miljoonaa euroa, josta perintöveron osuus oli runsaat 80 prosenttia. Valtaosa verosta, melkein 70 prosenttia kertyy ensimmäisestä veroluokasta. Vuonna 2004 perintö- ja lahjaveron kertymä oli 472 miljoonaa euroa ja vuonna 2005 perintö- ja lahjaveron tuotto 486 miljoonaa euroa. Valtion vuoden 2007 talousarviossa veron tuotoksi arvioitiin 506 miljoonaa euroa. Tämä arvio perustui vuoden 2006 tuloarvioon, mutta vuonna 2006 perintö- ja lahjaveroa kertyi kuitenkin 30 miljoonaa euroa vähemmän kuin oli budjetoitu. Todennäköisesti etenkin lahjaveron tuotto alentui perintö- ja lahjaverotuksen keventymiseen liittyvistä odotuksista johtuvien käyttäytymisvaikutusten vuoksi. Verohallinnosta saatavista syöteaineistoista käy ilmi tiedot perintöjä ja lahjoja saaneista, perintöosuusien ja lahjojen suuruuksista ja kertyneen veron jakautumisesta, perintöveroa maksavia oli vuonna 2006 noin 85 000 ja lahjaveroa maksavia runsaat 20 000 henkilöä. Perintöosuudet jakautuivat vuonna 2006 saajan ikäryhmittäin seuraavan kuvion mukaisesti:

Kuvio 2. Perintöosuusien jakautuminen ikäryhmittäin. (HE 58/2007, 5.)

Tilastoaineistoa ei ole käytettävissä siitä, mitä varoja perintöosuuksiin sisältyy. Varojen koostumus vastanee pitkälti keskimääräistä kuolleisuusikää lähestyvän henkilön keskimääräistä varallisuutta. Tilastokeskus on vuosina 2000 – 2004 selvittänyt varallisuustutkimuksessa sellaisten kotitalouksien, joissa enemmän varallisuutta hankkinut oli yli 65 vuotta, varallisuuden

muodostumista. Varallisuudesta noin 60 prosenttia muodostui omistusasunnoista, 10 prosenttia vapaa-ajan asunnoista ja 8 prosenttia sijoitusasunnoista. Rahoitusvarallisuuden osuus oli runsaat 18 prosenttia, joista talletuksia 10 prosenttiyksikköä ja arvopapereita 7 prosenttiyksikköä. Huomioon otettiin asuntovarallisuus, kulkuvälineet, talletukset, osakkeet ja muut rahoitusvarat, mutta yritysvarallisuus jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle. (HE 58/2007, 9.)

Lakiuudistuksen myötä perintöveroa maksavien määrä vähenee noin 60 prosentilla, kun pienimmän verotettavan perintöosuuden määrä on korotettu 20 000 euroon. Verorasitus alenee myös suuremmissa perintöosuuksissa. Suhteellisesti keventyminen on suurinta pienissä perintöosuuksissa ja euromääräisesti taas suuremmissa perintöosuuksissa. Verotus on lakiuudistuksen myötä keventynyt huomattavasti puoliso- ja alaikäisyysvähennykseen oikeutettujen osalta. Puolisovähennys nousee 53 200 eurolla 60 000 euroon, joten veroa on suoritettava vasta 80 000 eurosta lähtien (pienin verotettava alaraja 20 000 euroa). Alaikäisyysvähennys nousee vastaavasti 36 600 eurolla 40 000 euroon, jolloin veroa suoritetaan vasta 60 000 eurosta lähtien. (HE 58/2007, 13.)

Perintöveroasteikkoon tullut muutos vähentää verotuloja vuoden 2006 tasossa arvioituna noin 140 miljoonalla eurolla. Alle 20 000 euron määräisistä perintöosuuksista kertyi vuonna 2006 noin 40 miljoonaa euroa ja tämän lisäksi verokertymä alenee kaikkien 20 000 euroa suurempien perintöosuuksien osalta noin 100 miljoonalla eurolla. Puolisovähennyksen ja alaikäisyysvähennyksen korottaminen vähentävät verotuloja noin 8 miljoonaa euroa, puolisovähennys 6 miljoonalla eurolla ja alaikäisyysvähennys noin 2 miljoonalla eurolla. Kolmannen veroluokan osuus perintöveron kertymästä on noin 8 prosenttia ja lahjaveron kertymästä yli 5 prosenttia. Kun kolmas veroluokka yhdistettiin toiseen veroluokkaan, alentui perintöveron kertymä runsaalla 8 miljoonalla eurolla ja lahjaveron kertymä noin 1,5 miljoonalla eurolla. Kun myös lahjaverotaulukkoa tarkastettiin, alentui veron kertymä vajaalla miljoonalla eurolla. Kaiken kaikkiaan ehdotettujen muutosten arvioidaan alentavan veron tuottoa vuoden 2006 tasossa noin 160 miljoonalla eurolla, kun ei huomioida muutoksista johtuvia käyttäytymisvaikutuksia, joita on vaikeaa ennakoita. Nämä vaikutukset voivat olla seurausta esimerkiksi siitä, että varoja hajautetaan erityistestamentin avulla laajemmalle henkilöpiirille perintöverosta vapaan määrän hyödyntämiseksi useamman saajan kohdalla. Koska perintövero ja lahjavero on eriytetty toisistaan, saattaa se jossain määrin heijastua lahjoitusten vähenemiseen, koska varojen siirtäminen lahjana ei tuo verotuksellista etua verrattuna siihen, että varat siirtyvät vasta perinnön kautta. (HE 58/2007, 14.)

Asteikkomuutoksen takia vaikutukset lain voimaantulovuonna 2008 saattavat olla jonkin verran edellä mainittua suuremmat johtuen perittävien määrien kasvusta. Vaikutukset vuonna 2008 arvioidaan noin 165 miljoonan euron suuruisiksi, jos perintöverokertymä kasvaisi vuodessa 4 prosenttia. Perintö- ja lahjaveron tuotto on noussut kuuden viimeisen vuoden aikana keskimääräisesti 4,5 prosenttia vuodessa. Asteikkomuutoksesta johtuvat vaikutukset ovat melko vähäiset vuoden 2006 ja 2008 välillä, noin 5 miljoonaa euroa. Valtaosa verosta, vanhan asteikon mukaan noin 65 prosenttia ja uuden asteikon mukaan noin 80 prosenttia, kertyy yli 60 000 euron määräisistä perintöosuuksista. Perintö- ja lahjaveron kokonaiskertymäksi arvioidaan vuonna 2008 500 miljoonaa euroa, josta perintöveron osuudeksi on arvioitu runsaat 430 miljoonaa euroa ja lahjaveron osuudeksi vajaat 70 miljoonaa euroa. (HE 58/2007, 14.)

Pitkällä aikavälillä perintö- ja lahjaveron tuoton kehitykseen vaikuttaa kotitalouksien varallisuuden kehittyminen ja myös väestölliset tekijät. Merkittävimmin tuoton kehitykseen vaikuttaa kotitalouksien varallisuuden kasvu. Keskeisessä asemassa on rahoitusvarallisuus ja asunto- ja kiinteistövarallisuus, jota kotitalouksien varallisuudesta on noin 70 prosenttia. Keskipitkällä aikavälillä näiden omaisuuserien markkinahintojen muutos on määräävä veron tuottoon vaikuttava tekijä. Yksi kehitystrendi pitkällä aikavälillä on markkinahintojen kehityksestä riippumaton, säästämistä johtuva kotitalouksien vaurastuminen. Lisäksi perinnönjättöikään tuleva väestö on aiempaa varakkaampaa, oltuaan edellisiä sukupolvia suotuisampina aikoina aktiivi-iässä. Varallisuuden kasvaessa myös verosuunnittelusta tuleva hyöty kasvaa ja suunnitellut toimet lisääntyvät, esimerkkeinä mainittakoon hallinto-oikeuden pidättäminen, lahjoitukset ja perinnöstä luopumistoimet. (HE 58/2007, 14 - 15.)

Myös eri säästötuotteiden erilainen verokohtelu on pantava merkille. Säästämisaste on noussut ja se keskittyy voimakkaimmin eläke- ja henkivakuutus säästämiseen. Ne kerryttävät verotuloja muuta rahoitusvarallisuutta vähemmän, koska niihin liittyy lähes poikkeuksetta kuolemanvaravakuutus, jonka perusteella saatu määrä on saajakohtaisesti lähiomaisille verovapaa 35 000 euroon asti. Veron tuotto alenee siihen verrattuna, millaiseksi tuotto olisi muodostunut, jos varat olisi sijoitettu muihin säästökohteisiin. Myös eliniän pidentyminen vaikuttaa varallisuuden hajauttamiseen lahjoin ja kuoleman varalta. Eliniän pidentyessä perinnönjättäjillä on lapsia jopa neljässä sukupolvessa. Toisaalta vaikuttaa myös se, että ensimmäinen lapsi syntyy nykyisin myöhemmin kuin ennen. Veron tuotto ei tule kasvamaan siinä määrin kuin mitä pelkästään varallisuuden kasvun perusteella voisi olettaa. (HE 58/2007, 15.)

Pitkällä aikavälillä varsinaisina väestöllisinä kehitystrendeinä veron tuottoa lisää se, että perhekoot vähitellen pienenevät, mikä johtaa perintöosuuksien suurenemiseen samoin kuin suurten ikäluokkien tuleminen perinnönjättöikään. Veron tuotto on vastaisuudessakin nouseva, joka käy ilmi eri kehitystrendeistä, mutta tuotto saattaisi kuitenkin väliaikaisesti myös laskea poikkeuksellisissa markkinatilanteissa. Ei voida olettaa, että tuotto ennen suurten ikäluokkien tuloa perinnönjättöikään kasvaisi voimakkaammin kuin kuluvan vuosikymmenen aikana, johon on ajoittunut tavallista nopeampi keskeisten varallisuuserien eli kiinteistöjen ja arvopapereiden arvonnousu. (HE 58/2007, 15.)

Sinänsä perintöverotuksessa saajan sukupuolella ei ole merkitystä, mutta sukupuolten välinen ero keskimääräisessä elinajassa samoin kuin se, että avio- ja avopuolisoista nainen on keskimäärin miestä nuorempi ja että naiset solmivat avioliiton keskimäärin miehiä aikaisemmin, merkitsevät sitä, että enemmistö leskeksi jääneistä on naisia. Puolisovähennyksen korottaminen kohdistuu siten erityisesti naisiin, sillä tilastokeskuksen mukaan vuosina 2001 – 2006 leskeksi jääneistä yli 70 prosenttia oli naisia. Myös alaikäisyysvähennyksen korottaminen kohdistuu pääosin kotitalouksiin, joissa eloonjäänyt puoliso on nainen, koska leskiksi jääneistä yli 70 prosenttia on naisia myös alle 50-vuotiaiden ikäryhmässä. (HE 58/2007, 15.)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka uudistunut perintö- ja lahjaverolaki tulee vaikuttamaan edunsaajaan kohdistuvaan verotukseen ja kuinka se vaikuttaa valtion verotuloihin. Näin pian lakiuudistuksen jälkeen ei vielä ole saatavissa tilastotietoa asiasta, mutta luonnollisesti hallitus on lakiesitystä tehdessään ottanut kantaa muutosten vaikutuksiin.

Perintö- ja lahjaverolakiin tuli suuria muutoksia vuoden alusta. Eniten uudistuneesta perintö- ja lahjaverolaista hyötyvät perinnönjättäjien puoliset ja lapset, sillä puolisovähennys on korotettu 6 800 eurosta 60 000 euroon lesken ollessa perillinen tai testamentinsaaja ja alaikäisyysvähennys on korotettu 3 400 eurosta 40 000 euroon, koskien perillistä, jolla perinnönjättäjän kuolinhetkellä oli oikeus periä perinnönjättäjä. Muutoksia perintöveroon tuli myös siltä osin, että kolmas veroluokka poistettiin kokonaan ja ensimmäiseen veroluokkaan kuuluvien henkilöiden piiri laajeni.

Lahjaverotukseen on säädetty perintöverotuksesta eriytetty lahjaveroasteikko, jollaista ei ennen ole ollut. Siltikin verrattuna perintöveroasteikkoon, on lahjaverotus jäänyt edelleen tiukemmaksi. Pienin verotettava summa on nostettu 3 400 eurosta 4 000 euroon kuluttajahintaindeksin muutosta vastaavaksi, kun se taas perintöveroasteikossa on 20 000 euroa. Tätä toisaalta puoltaa se, että perinnönjättäjiä on enemmän kuin lahjanantajia, mutta hiukan kevämpi veroasteikko kannustaisi antamaan lähipiirille varoja myös lahjan muodossa eikä odotettaisi niin pitkään, että perinnönjako on ajankohtaista. Valtion saamista perintö- ja lahjaverotuloista 80 prosenttia muodostuu pelkästään perintöverosta, joten on hyvä asia, että kevennykset on kohdistettu juuri perintöveroon. Myös lahjaverotuksesta on poistettu kolmas veroluokka. Ennen lakimuutosta voimassa ollut kolmen vuoden kumulointiaika (yhteenlaskusääntö) säilyi ja tämä toteutuu myös silloin, kun lahjanantaja kuolee kolmen vuoden kuluessa lahjoituksesta.

Perintö- ja lahjaveron muuttaminen oli periaatteessa kaksivaiheinen. Ensin tehtiin muutokset juuri perintö- ja lahjaverolakiin, jotka saatiin voimaan 1. tammikuuta 2008. Toiseen vaiheeseen kuuluivat sukupolvenvaihdoshuojennukset, jotka koskevat vain aitoon yritys- ja maataloustoiminnan tuotannolliseen toimintaan liittyvää omaisuutta. Tätä opinnäytetyötä tehtäessä hallitus ja valtionvarainministeriö hioivat vielä esitystä sukupolvenvaihdoshuojennuksista ja hallituksen esityksen oli tarkoitus tulla julkiseksi alkuvuodesta 2008. Huojennusten on

tarkoitus tulla voimaan 1. kesäkuuta 2008. Työssä oli tarkoitus ottaa huomioon sukupolvenvaihdoshuojennukset, mutta hallituksen esityksen viipyessä tästä luovuttiin. Hallitus lupasi alun perin täyden verovapauden, mutta kevään kuluessa hallitus toteutti sen vain osittain. Täysi verovapaus jäi toteutumatta, mutta tilalle saatiin kuitenkin selkeä huojennus, joka tul- laan toteuttamaan siten, että sukupolvenvaihdosten verohuojennus nostetaan nykyisestä 60 prosentista 80 prosenttiin. Hallitus perusteli täyden verovapauden hylkäämistä sillä, että yri- tysten taseista olisi pitänyt erotella verovapauteen oikeuttavat varsinaiseen yritystoimintaan liittyvät varat. Tämä olisi tarkoittanut hankalaa taseiden avaamista, jotta sijoitusomaisuus olisi saatu rajattua verovapauden ulkopuolelle.

Vaikutuksia perintöveron tuottoon tarkasteltiin siten, että arvioitiin vuoden 2008 verotuloja käyttäen vertailussa tilastotietoa aiemmilta vuosilta. Vuonna 2006 perintö- ja lahjaveroa ker- tyi 505 miljoonaa euroa, vuonna 2005 kertyi 486 miljoonaa euroa ja vuonna 2004 kertyi 472 miljoonaa euroa. Vuoden 2007 tuotoksi arvioitiin 506 miljoonaa euroa. Perintöveroa maksa- via oli vuonna 2006 noin 85 000 ja lahjaveroa maksavia runsaat 20 000 henkilöä. Lakiuudis- tuksen myötä perintöveroa maksavien määrä vähenee noin 60 prosentilla, koska pienimmän verotettavan perintöosuuden määrä on korotettu 3 400 eurosta 20 000 euroon. Verorasitus alenee myös suuremmissa perintöosuuksissa. Suhteellisesti keventyminen on suurinta pienis- sä perintöosuuksissa ja euromääräisesti taas suuremmissa perintöosuuksissa.

Perintöveroasteikkoon tullut muutos vähentää verotuloja vuoden 2006 tasossa arvioituna noin 140 miljoonalla. Alle 20 000 euron määräisistä perintöosuuksista kertyi vuonna 2006 tuloja noin 40 miljoonaa euroa ja tämän lisäksi verokertymä alenee suurempien perintö- osuuksien osalta noin 100 miljoonalla eurolla. Puoliso- ja alaikäisyysvähennys korottaminen vähentävät verotuloja noin 8 miljoonalla eurolla. Kolmannen veroluokan osuus perintöveron kertymästä on noin 8 prosenttia ja lahjaveron kertymästä yli 5 prosenttia. Kolmannen vero- luokan liityttyä toiseen veroluokkaan perintöveron kertymä aleni runsaalla 8 miljoonalla eu- rolla ja lahjaveron kertymä noin 1,5 miljoonalla eurolla. Lahjaverotaulukon tarkastaminen vähentää veron kertymää vajaalla miljoonalla eurolla. Kaiken kaikkiaan nämä muutokset vä- hentävät veron tuottoa vuoden 2006 tasossa noin 160 miljoonalla eurolla, kun ei huomioida muutoksista johtuvia käyttäytymisvaikutuksia, joita on vaikea ennakoida.

Asteikkomuutoksen takia vaikutukset lain voimaantulovuonna 2008 saattavat olla edellä mainittua suuremmat johtuen perittävien määrien kasvusta. Vuonna 2008 vaikutukset arvioi- daan noin 165 miljoonan euron suuruisiksi, olettaen, että perintöverokertymä kasvaa

vuodessa 4 prosenttia. Perintö- ja lahjaveron tuotto on kasvanut kuuden viimeisen vuoden aikana keskimäärin 4,5 prosenttia vuodessa. Perintö- ja lahjaveron kokonaiskertymäksi arvioidaan 500 miljoonaa euroa vuonna 2008, josta perintöveron osuudeksi on arvioitu runsaat 430 miljoonaa euroa ja lahjaveron osuudeksi vajaat 70 miljoonaa euroa.

LÄHTEET

- HE 58/2007. Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta.
- Helokoski, E. & Lindholm, T. 2001. Perintöverokirja. Helsinki: Edita Oyj.
- Henttula, J. 2005. Varallisuuden arvostamisperusteesta perintöverotuksessa. Hamina: Kotkan Kirjapaino Oy.
- Hertsi, A. 2008a. Sukupolvenvaihdosten täysi verovapaus ei ehkä toteudukaan. Kauppalehti 7.2.2008, 3.
- Hertsi, A. 2008b. Elinkeinoelämä kehuu sukupolvenvaihdosten selkeää verokevennystä. Kauppalehti 11.2.2008, 9.
- Huolman-Lakari, M-L. 2008. Lapseton avoleski maksaa tuplasti perintöveroa. Taloustaito 2/2008, s. 47 - 49.
- Hämeenaho, T. 2008. Lesken turvaa voi täydentää. Taloustaito 2/2008, s. 42 - 46.
- Lindholm, T. 2006. Lahjaverokirja. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Lindholm, T. 2008. Voinko saada verottoman lahjan? Taloustaito 2/2008, s. 89.
- Norri, M. 2005. Perintö ja testamentti, käytännön käsikirja. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Ossa, J. 2006. Perhe, perintö ja verotus. Juva: WS Bookwell Oy.
- Puronen, P. 2001. Lahja ja sen verotus, opas kansalaiselle. Vammala: Talentum Media Oy.
- Puronen, P. 2005. Perintö- ja lahjaverotus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Rajala, H. 2008. Pesästä myyntiin. Taloustaito 2/2008, s. 52 - 54.
- Sorvanto, K. 2008. Selviänkö ilman lahjaveroseuraamuksia? Taloustaito 2/2008, s. 90.

LIITTEIDEN LUETTELO

- Liite 1: Testamentti
- Liite 2: Irtaimen lahjakirja
- Liite 3: Kiinteän lahjakirja
- Liite 4: Julkisen kaupanvahvistajan todistus
- Liite 5: Ikäkerrointaulukko

TESTAMENTTI

Me allekirjoittaneet aviopuolisot ilmoitamme viimeisen tahtomme ja testamenttimme olevan, että eloonjäänyt saa täyden omistusoikeuden kaikkeen pesän omaisuuteen.

Toivomme, että lapsemme eivät esitä lakiosavaatimuksia. Mikäli joku esittää lakiosavaatimuksen, leski saa maksaa sen myös rahassa.

Lesken kuoltua omaisuus menee lapsillemme.

Samalla määräämme, ettei lastemme aviopuolisoilla ole avio-oikeutta testamentilla saatuun omaisuuteen, sen sijaan tulleeseen omaisuuteen taikka näiden tuottoon.

Kajaani X.X.20X0

Maija Meikäläinen

emäntä, 221045-1111

Kauppakatu 25

87100 Kajaani

Matti Meikäläinen

maanviljelijä, 200643-2222

Kauppakatu 25

87100 Kajaani

Todistus

Varta vasten kutsuttuina ja yhtä aikaa läsnä olevina todistamme, että Maija ja Matti Meikäläinen, jotka hyvin tunnemme, ovat tänään terveellä ja täydellä ymmärryksellä sekä vapaasta tahdostaan ilmoittaneet edellä olevan sisältävän heidän viimeisen tahtonsa ja testamenttinsa ja että he ovat sen omakätisesti allekirjoittaneet.

Paikka ja aika edellä mainitut

Liisa Ankanpää

kanslisti, 111150-3333

Välikatu 1 B 4

87100 Kajaani

Julle Ankanpää

reviisori, 060449-4444

Välikatu 1 B 4

87100 Kajaani

IRTAIMEN LAHJAKIRJA

Lahjanantaja Insinööri Matti Möttönen (010140-022D), Insinöörinkuja 11 A,
00560 HELSINKI

Lahjansaaja Tytär, tekniikan ylioppilas Inkeri Möttönen (170778-060K), Ylioppi-
laantie 12 C 121, 00260 ESPOO

Lahjoituksen kohde

As Oy Insinöörinkujan osakkeet 1 - 40, jotka oikeuttavat 80 neliömet-
rin suuruiseen 3 h + k + s hallintaan, osoitteessa Insinöörinkuja 11 A,
00560 HELSINKI

Lahjan ehdot Omistusoikeus lahjoitettuihin osakkeisiin siirtyy lahjansaajalle tämän
lahjakirjan allekirjoituksin

Lahjoittaja pidättää osakkeisiin elinikäisen hallintaoikeuden itselleen
ja aviopuolisolleen rouva Maija Möttöselle (020250-070R).

Lahjoitetut osakkeet luovutetaan lahjansaajalle siirtomerkinnöin va-
rustettuna lahjakirjan allekirjoittamisen yhteydessä.

Lahjansaajan aviopuolisolla ei ole avio-oikeutta tähän lahjaan, sen
sijaan tulleeseen omaisuuteen eikä niiden tuottoon.

Tämä lahja ei ole ennakkoperintöä.

Tätä lahjakirjaa on laadittu kaksi samansanaista kappaletta, yksin lah-
janantajalle ja yksi lahjansaajalle.

Paikka ja aika Helsingissä 1.4.2006

Matti Möttönen

Inkeri Möttönen

IRTAIMEN LAHJAKIRJA

Puolison suostumus

Tähän lahjaan annan täydellisen suostumukseni eikä minulla tule olemaan mitään vaatimuksia sen suhteen, ymmärrettyäni sanojen laajimmassa merkityksessä, lukuun ottamatta hallintaoikeutta, jonka otan vastaan.

Aika ja paikka edellä mainitut

Maija Möttönen

Todistavat

Pekka Naapuri

Tuija Naapuri

eläkeläinen, Helsinki

eläkeläinen, Helsinki

(Lindholm 2001, 155 - 156.)

KIINTEÄN LAHJAKIRJA

Lahjanantajat   Insinööri Matti Möttönen (010140-022D) ja rouva Maija Möttönen (020250-070R), molempien osoite Insinöörinkuja 11 A, 00560 HELSINKI

Lahjansaaja   Poika, insinööri Sami Möttönen (030375-072D), Insinööritie 2 D 14, 00670 VANTAA

Lahja   C 21 -niminen tila RN:o 1:22 Kärkelän kylässä Kirkkonummen kunnassa irtaimistoineen

Lahjoitus   Lahjansaajalle lahjoitamme kiinteistön kaikkine siihen liittyvine oikeuksineen, pidättäen kuitenkin itsellemme kiinteistön elinikäisen käyttö ja hallintaoikeuden, jonka voimme myös halutessamme kirjata.

Omistusoikeus siirtyy lahjansaajalle tämän lahjakirjan allekirjoituksilla.

Lahjasaajan aviopuolisolla ei ole avio-oikeutta tähän lahjaan, sen sijaan tulleeseen omaisuuteen eikä niiden tuottoon.

Lahja ei ole ennakkoperintöä.

Lahjakirjaa on tehty kolme kappaletta, yksi julkiselle kaupanvahvistajalle, yksi lahjanantajille yhteisesti ja yksi lahjansaajalle.

Paikka ja aika   Helsingissä   /   2006

Matti Möttönen

Maija Möttönen

KIINTEÄN LAHJAKIRJA

Lahjan otan kiitollisuudella vastaan.

Paikka ja aika samat kuin edellä

Sami Möttönen

(Lindholm 2001, 157 - 158.)

JULKISEN KAUPANVAHVISTAJAN TODISTUS

Julkisena kaupanvahvistajana todistan, että Matti Möttönen ja Maija Möttönen luovuttajina sekä Sami Möttönen luovutuksensaajana ovat allekirjoittaneet tämän luovutuskirjan ja että he ovat olleet yhtä aikaa läsnä luovutusta vahvistettaessa. Olen tarkistanut allekirjoittajien henkilöllisyyden ja todentanut, että luovutuskirja on tehty maakaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla.

Helsingissä / 2006

---

2. todistaja (AL 66 §)

(Lindholm 2001, 158.)

IKÄKERROINTAULUKKO

Verovelvollisin ikä	Kerroin
alle 44 vuotta	12
44 -52 vuotta	11
53 - 58 vuotta	10
59 - 63 vuotta	9
64 - 68 vuotta	8
69 - 72 vuotta	7
73 - 76 vuotta	6
77 - 81 vuotta	5
82 - 86 vuotta	4
87 - 91 vuotta	3
92 tai enemmän	2

(Puronen 2001, 70.)